

Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület

LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia

2023-2027 - Programozási időszak - KAP Stratégiai Terv

Készítette:

Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület munkaszervezete

Elfogadva:

2023. szeptember 29.

Módosítva

2023.11.10.

(6/2023 (XI.13) elnökségi határozattal elfogadva)

Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	3
Bevezetés.....	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata.....	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése.....	8
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	10
4. Horizontális célok.....	16
4.1 Esélyegyenlőség.....	16
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	16
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	17
6. Külső koherenciák azonosítása.....	20
7. Helyzetfeltárás.....	23
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	23
7.2 SWOT analízis.....	30
8. A stratégia beavatkozási logikája.....	32
8.1 A stratégia jövőképe.....	32
8.2 A stratégia célhierarchiája.....	32
9. Cselekvési terv.....	34
9.1 Az intézkedések leírása.....	34
9.2 Együttműködések.....	42
9.3 Kommunikációs terv.....	43
9.4. Egyéb, a HACS által megvalósított projektek.....	44
10 Monitoring és Indikátorok.....	45
10.1 Monitoring.....	46
10.2 Az indikátorok megadása.....	47
11. Indikatív pénzügyi terv.....	50
Mellékletek.....	52
1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása.....	52
2. számú melléklet: Taglista.....	56
3. számú melléklet: SWOT.....	63

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület 2008-óta működik és tevékenykedik Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye keleti részén. Az Akciócsoportot alkotó 21 település az Alföld közepén a Tisza folyó és annak holtágai, illetve a Tisza-tó mentét foglalja magába.

A térség felzárkóztatását, fejlesztését a LEADER program által segítjük, amelyet a helyi sajátosságokhoz, szükségletekhez igazítunk. Feladatunk a Helyi Fejlesztési Stratégia megalkotása és végrehajtása.

Stratégiánk elkészítése és felülvizsgálata a helyi szereplők bevonásával, a térség sajátosságaira és adottságaira épül, azonban fontos szem előtt tartani az innovációt, környezettudatosságot is, a települések élhetőbbé tételét, helyi identitástudat megtartását.

A stratégia célja, hogy a térségben a további mikroállalkozások jöjjenek létre, vagy éppen a meglévők stabilizálódjanak és fejlődjenek. Több felhívás is erre koncentrálódik, legyen szó agráriumról, turisztikáról vagy éppen helyi termék előállításról. Ezen törekvések a gazdaságfejlesztést segítik elő térségünkben, valamint a fiatalok helyben tartását is ösztönözheti. A turisztikai fejlesztések nem csak gazdaságfejlesztő hatásokat generálhat, a helyi identitást és településképet javulást is eredményezhet, de a közösségfejlesztő támogatásokról is elmondható mindez.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) **Területalapú megközelítés:** a LEADER HACS által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami nem minden esetben felel meg a közigazgatási határoknak. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem vagy akár földrajzi helyzetük köti össze. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható és pontosabb fellépéseket tesz lehetővé. A Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesületet 21 település alkotja, melyek Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében, a Tisza bal partján fekszenek. A jó minőségű termőföldek miatt jelentős a mezőgazdaság, így ezen ágazatra biztosan építeni szükséges a jövőben is. A tervezési terület sok települése található a Tisza és a Tisza-tó partján/közelségében, ezáltal a mezőgazdaság mellett a turizmus jelentős szerepet tölt be a térségben. Ezeket alapul véve fő irányvonalként ezen területek fejlesztését szeretnénk támogatni.
- 2) **Alulról építkező megközelítés:** egyes fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elért kívánt célokat, fejlesztési igényeket. A HFS megfogalmazása során a LEADER HACS-ok ösztönzik a helyieket, hogy vegyenek részt a közös munkában, gondolkodjanak közösen térségük jövőjének fejlesztésében. A „bottom-up”, vagyis alulról építkező típusú koncepcióknál kiemelt jelentőségű a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozása és annak végrehajtása.

A stratégia kialakításánál a helyi szereplőket szólítottuk meg, mely nemcsak a tagságot, hanem a teljes területünket fedte le. Projektötletek, személyes egyeztetések és fórumok nyomán gyűjtöttük össze azok elképzeléseket, terveket melyek a későbbi felhívások alapjai lesznek.

- 3) **Innovativitás:** a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen jelennek meg egyedi, új ötletek helyi szinten.

A térség legfőbb erőforrása a mezőgazdaság és a Tisza tó, erre épített innovatív megoldásként egy helyi termék mozgó piacot szeretnénk létrehozni kiegészítve egy közösségi marketing központtal.

- 4) **Integrált megközelítés:** a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektorális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez.

A turisztika egy olyan terület ahol mind az önkormányzatok, a civilek, a vállalkozók és a magánszemélyek jelen vannak. Nemcsak a szálláshelyek üzemeltetése és fejlesztése a cél, hanem a kiegészítő szolgáltatásnyújtás, gondolva itt az éttermekre, nevezetességekre, szabadidő eltöltéére alkalmas szórakoztató helyekre, programokra. Ezen ágazatokat nézve a stratégia kiterjed mindegyik fejlesztésére, a közösségi célú fejlesztések pedig hozzájárulhatnak a fiatalok helyben maradásához, mely nélkülözhetetlen a későbbi fennmaradáshoz akár munkaerő, akár új ötletek bevonása végett.

- 5) **Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek:** a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában.

Az Egyesület Helyi Bíráló Bizottsága (továbbiakban: HBB) csak helyi szereplőkből tevődik össze, akik már régóta a térségben élnek, tevékenykednek. Eddigi tapasztalatok – ülések- alapján is megállapítható volt, hogy a támogatást igénylőket ismerik vagy személyesen vagy csak a munkásságukat és tudják azt, hogy miként járulnak hozzá a térség felemeléséhez. Több esetben is a HBB rámutatott arra, hogy az adott támogatást igénylő hogyan működik vagy éppen nehézségei vannak, mely következtében nem valószínű, hogy meg tudja valósítani (finanszírozni) az adott projektet.

- 6) **Hálózatépítés, együttműködés:** a LEADER HACS-ok és egyéb szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. A hálózatépítés hozzájárul az elszigeteltebb vidéki térségek integrálásához és fejlesztéséhez. A hálózatok révén a HACS-ok együttműködésben is fogalmazhatnak és valósíthatnak meg fejlesztési célokat.

Jó kapcsolatot ápolunk a vármegye több LEADER csoportjával, egyeztetünk a fejlesztési elképzelésekről, lehetőségekről. Ez azért is fontos, mivel területileg szomszédos HACS-okról beszélünk, így a probléma és a lehetőség nagyon hasonló, de lehet ugyanaz is. Nemcsak a fejlesztésekről, hanem az adminisztrációs, kérelemkezelési problémákban is segítséget nyújtunk egymásnak.

- 7) **Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása:** a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését.

Vannak olyan szervezetek akikkel már évek óta együttműködünk és több sikeres projektet is megvalósítottunk, ezen kapcsolatokat a későbbiekben is ápolni szeretnénk. A legfontosabb partnerségi szerepvállalásunk a REL együttműködés, mely jelenleg folyamatban van, 10 termelő összefogásával Egyesületünk piacszervezőként van jelen. A későbbiekben szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni ezen együttműködés fejlesztésére.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A LEADER nem csupán egy program elnevezése, hanem maga a megközelítés, amelynek keretében a vidékfejlesztés az alulról érkező ötletek összességéből építkezik. A HFS tervezését körültekintően kell megszervezni, például az alábbi szempontok mentén:

- **a legfontosabb érintettek beazonosítása;**

Az eddigi LEADER programok is lehetővé tették, hogy az érintett partnerek kapcsolatban állnak a HACS-csal (üzleti szféra, civil szervezetek és önkormányzatok). Az érintett partnerekként megemlíthető az egész HACS illetékességi területén élő lakosság, hiszen a fejlesztések hasznát mindenki élvezi az adott településen. Továbbá újabb partnerek bevonásában az eddigi partnerek segítenek.

- **párbeszéd biztosítása;**

A tervezési folyamat során bevonjuk a térség szereplőit, projektgyűjtő adatlapokkal biztosítjuk az igények felmérését, valamint fórumokon is lehetőség nyílik a párbeszédre. Mindemellett személyesen is várjuk a térségi szereplőket, hiszen a legtöbben „négy szemközt” szeretik megbeszélni a fejlesztési elképzeléseiket.

- **fórumok és munkacsoportok szervezése;**

A HACS több fórumot szervez több településen, ezáltal a térség szereplői információkat kaphatnak, valamint igényeiket ezúton is felmérhetjük. A tervezési folyamatba a munkaszervezeten kívül is bevonunk tapasztalattal rendelkező szakembereket, akik a kialakuló munkacsoport részesei lesznek. A munkacsoportokat a HACS tagságon belül tervezzük elsősorban kialakítani, hiszen rengeteg szakember található meg köztük és ők ismerik leginkább a térséget.

- **folyamatos kapcsolattartás;**

A HACS folyamatos kapcsolattartást biztosít, elektronikus úton, telefonon, személyesen ügyfélfogadás vagy fórumok alkalmával.

- **hátrányos helyzetű csoportok bevonása;**

A HACS illetékességi területén komplex programmal segítő eljárás is megtalálható, ahol a hátrányos helyzetű csoportok létszáma magasabb az átlagnál. Ezen településeken nagyobb kommunikációt tervezünk.

- **a térség inaktív egységeinek felkeresése;**

a tervezés során szükségesnek tartjuk azon települések felkeresését és bevonását is, akik az eddigiekben aktivitást kevésbé mutattak. Az inaktív vállalkozások elérésében az önkormányzatok segítségét kérjük, azonban elmondható, hogy a LEADER program működése során elég sok vállalkozót, magánszemélyt és civil szervezetet elértük

- **a helyi közösségi együttműködések és igények felmérése**

Az előző LEADER programban nagy hangsúlyt fektettünk az együttműködésre, azáltal, hogy a projektek értékelése során is plusz pontszámot jelentett az együttműködés. Mindemellett az Egyesületünk is valósított meg együttműködési projektet mind belföldön, mind pedig nemzetközi szinten

A felsorolt munkafolyamatok alkalmával lehetőség nyílik olyan, potenciális kedvezményezettek beazonosítására is, akik/amelyek ez idáig nem ismerték a LEADER-t, vagy az innen származó támogatások nélkül nem tudnák megvalósítani fejlesztési elképzeléseiket.

Az alábbi táblázatban szerepelnek a HFS elkészítésével kapcsolatos fórumok és munkacsoport ülések időpontjai.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Fegyvernek, LEADER iroda	2022. 12. 06.	Szükségletek felmérése, projektgyűjtés	15 fő
	Fegyvernek, LEADER iroda	2022.12.10.	Stratégia elkészítésének fázisai	18 fő
	Fegyvernek, LEADER iroda	2023.01.10.	Felhívási elképzelések, startégiai terv bemutatása	12 fő
	Fegyvernek, LEADER iroda	2023.01.14.	HFS véglegesítés	9 fő

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Fegyvernek, LEADER iroda	2022. 11.11	Projektgyűjtő lapok kiértékelése	9
	Fegyvernek, LEADER iroda	2022.11.30	Stratégia fő irányainak kitűzése	7
	Fegyvernek, LEADER iroda	2023.01.09	Felhívások összehangolása	8
	Fegyvernek, LEADER iroda	2023.09.29	Források hozzárendelése	5

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám).

A Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület működési területe Jász-Nagykun-Szolnok Megyében helyezkedik el. Az Akciócsoporthoz tartozó 21 település összesen 4 járást érint, ebből 19 település jogosult teljes területtel, 2 település csak külterülettel.

6 település városi ranggal rendelkezik, 15 település község ill. nagyközségi rangú. A járások szintjén vizsgálva a tiszafüredi és kunhegyesi járás összes települése, a karcagi járásból 4 település, a törökszentmiklósi járásból 3 település alkotja a tervezési területet.

- Tiszafüred járás: Tiszafüred (külterület), Tiszaszőlős, Tiszaigar, Tiszaörs, Nagyiván, Tiszaderzs, Tiszaszentimre.

- Karcag járás: Berekfürdő, Karcag (külterület), Kenderes, Kunmadaras.

- Kunhegyes járás: Abádszalók, Kunhegyes, Tiszabó, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora.

- Törökszentmiklós járás: Fegyvernek, Örményes, Kuncsorba.

A támogatásra jutó lakónépesség: 44.173 fő.

A Helyi Akciócsoport területe: 1672,57 km².

Földrajzi szempontból síkság, a terület a Tisza egykori hullámtere volt, melynek nyomai máig meghatározóak pl. holtágak. A Tisza szabályozását követően a vízhiányos alföldi tájon duzzasztóművekkel hozták létre a mai Tisza-tót, amely egy síkvidéki víztároló. A mezőgazdaságnak szükséges öntözővíz biztosításán túl egyre inkább előtérbe került a turisztikai célú hasznosítása is, mely meghatározóvá vált a környező települések életében. A jó minőségű termőföldek miatt a mezőgazdaság jelenti a legtöbbek számára a megélhetést.

Táji besorolás szempontjából mind a 21 település az Alföld nagytájhoz tartozik, azon belül a Közép-Tisza vidék középtájhoz és a nagykunsági kistájcsoporthoz tartozik. Tiszafüred-Kunhegyesi sík: Tiszafüred-Kunmadaras, Tiszaszentimre, Abádszalók-Kunhegyes. A Szolnoki-túri síkhoz pedig Fegyvernek, Karcag, Kenderes, Kuncsorba és Örményes. A Nagykunsági

Település:	Lakónépesség 2021 december 31. (www.teir.hu)
Abádszalók	4055
Berekfürdő	1061
Fegyvernek	5977

<i>Karcag (külterület)</i>	<i>18581</i>
<i>Kenderes</i>	<i>3972</i>
<i>Kuncsorba</i>	<i>534</i>
<i>Kunhegyes</i>	<i>7092</i>
<i>Kunmadaras</i>	<i>4916</i>
<i>Nagyiván</i>	<i>1037</i>
<i>Örményes</i>	<i>933</i>
<i>Tiszabó</i>	<i>2080</i>
<i>Tiszabura</i>	<i>2924</i>
<i>Tiszaderzs</i>	<i>990</i>
<i>Tiszafüred</i>	<i>10582</i>
<i>Tiszagyenda</i>	<i>937</i>
<i>Tiszaigar</i>	<i>705</i>
<i>Tiszaörs</i>	<i>1318</i>
<i>Tiszaroff</i>	<i>1554</i>
<i>Tiszaszentimre</i>	<i>1795</i>
<i>Tiszaszőlős</i>	<i>1598</i>
<i>Tomajmonostora</i>	<i>695</i>

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

Projekt címe: Tisza-tó késsel, villával

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
A projekt keretében gasztronómiai fejlesztés történt, az együttműködő partnerek egy-egy már meglévő konyhájukat/vendéglátó egységüket fejlesztették cukrászati eszközökkel, berendezésekkel. Egyesületünk rendezvényt szervezett Abádszalókon a Tisza-Tó torta néven 2019.06.19-én, melynek keretében amatőr és profi cukrászok versenyezhettek a legszebb, legfinomabb torta címért. Megvalósítási helyek: Abádszalók, Poroszló, Fegyvernek.	Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület	6.66.186 Ft	Rendezvény lebonyolítása megtörtént, az elszámolásra került.
	Kupír Kft.	3.899.740 ft	Elszámolás alatt
	Riverside Invest 2015. Nonprofit Kft.	9.900.983 Se	Elszámolás alatt

Az együttműködésben részt vevő KUPÍR Kft a már meglévő, üzemelő éttermét fejlesztette, modernizálta, eszközök-, kültéri bútorok beszerzésével, illetve modernizációs konyhai eszközök bővítésével. Ezáltal a cél a konyhai előállítás csúcsmínőségű előállító-képességének fokozása kiemelt jelentőséggel a desszertek körében.

A további partner a Riverside Invest 2015. Nonprofit Kft egy már meglévő hagyományos ételeket előállító büfé fejlesztését valósította meg, mely keretében térnövelés, eszközök beszerzése, a hagyományos vidéki ételek előállításának a fokozása a cél. A tevékenységgel a konyha tér egy vizesblokkal fejlődött. A kialakítással a hagyományos ételek (sülthal, fánk, palacsinta) köre az édességek terén fejlődik, az elkészítéshez szükséges eszközök, terek létesülnek. Javulnak a konyhai előállítás körülményei. Cél a régi, hagyományos desszertek készítése, mint pl a perkelttorta előállítása.

A Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület, mint projekt koordinátorként vett részt a projektben egyrészt, a feladata a tevékenységek felügyelete, azok összehangolása. Ezen túlmenően az abádszalóki strandon egy tortafesztivál szervezése volt a feladat, ahol a hagyományos és a modern desszertek találkoznak, előadások szervezése, bemutatónap tartása, kóstolóprogram és a partnerek bemutatása a cél.

A projekt megvalósulásának eredménye egy turisztikai összevont „rendezvénysorozat” létrejötte valósult meg, mely egy eddig a térségben kiszolgáltatlan – de egymásra épülő települési lakossági ügyfélkör igényei hivatott kielégíteni. A rendezvénysorozat kibővíti a helyben nyújtott turisztikai szolgáltatások körét, megnövelve a térség vonzerejét a vendéglátás-népi hagyományőrzés területén. Magas színvonalú szolgáltatás, illetve új és vonzó kikapcsolódási lehetőségek nyújtása, segít növelni az eltöltött vendégéjszakák számát, ezáltal növelve a Tisza-menti térség turisztikai bevételeit. A látogatók megnövekedett száma, segíthet csökkenteni a vidék lemaradását, a helyi termékek iránti kereslet élénkülésével, és előtérbe helyezni a Kunság kevésbé ismert kulturális értékeit.

Projekt Címe: Boldogító igen

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Rendezvényterek kialakítása volt a cél, ahol két rendezvénytér létesült, az egyesület pedig egy hagyományőrző lakodalom bemutatását tervezte az egyik rendezvénytér helyszínén. Megvalósítási helyek: Fegyvernek és Poroszló	Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület	547.389 Ft	A módosított támogatói okiratot 2023. augusztusában kaptunk meg így ezen projekt jelenleg megvalósítási szakaszban van.
	Vilallife Nonprofit Kft	8.042.700 Ft	A módosított támogatói okiratot 2023. augusztusában kaptunk meg így ezen projekt jelenleg megvalósítási szakaszban van.
	Bakos László EV	4.430.409 Ft	A módosított támogatói okiratot 2023. augusztusában kaptunk meg így ezen projekt jelenleg megvalósítási szakaszban van.

A fejlesztés következtében 2 db rendezvények megtartására alkalmas tér kerül kialakításra eszközbeszerzéssel. Mind Bakos László, mind pedig a Vitallife Nkft egy már meglévő helyiséget szeretne modern eszközökkel felszerelni egy magasabb színvonalú szolgáltatásnyújtás végett. A LEADER HACS Egyesület a projekten belül a kötelező nyilvánosság biztosítását és a projektkoordinációt végzi. Terveink között szerepelt egy hagyományos magyar lakodalmas megszervezése is, azonban ez a része nem nyert támogatást a projektnek. A rendezvényen a Tiszamenti és a Tiszazugi hagyományok kerültek volna bemutatásra. A két együttműködő félnek a saját rendezvényterük fejlesztése és üzemeltetése a feladatuk, megosztva egymással a jó és a rossz tapasztalatokat egyaránt.

A projektnek gazdasági és társadalmi eredményei is vannak, hiszen egy jó, modern eszközökkel felszerelt rendezvényter több embert vonz, nagyobb rendezvények megtartására is alkalmas. Társadalmi szempontból tekintve közösségi rendezvények megtartására is szolgálnak az épületek

Projekt címe: Ökosport és fesztiválhétvége – nemzetközi -Román -magyar együttműködési projekt:

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
A projekt Berekfürdőn valósult meg, melynek keretében több nemzeti pavilont állítottunk fel, ahol az adott nemzetek hagyományos ételeit kóstolhatták meg az érdeklődők. A kóstoltatás és a nemzeti hagyományok bemutatásán túl színpadi és kiegészítő programok színesítették a napot. A projekt megvalósulása 2022.08.03-án valósult meg.	Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület	12,8 millió Ft	2022.08.13-án megvalósult, 2023. júliusában helyszíni szemle, jelenleg hiánypótlás alatt a kifizetési kérelem.
	Romániai Bihar Megyei Helyi Akciócsoport	0 Ft	

A projekt megvalósulási helyszíne Berekfürdő település volt, mely helyszínen történik a fesztiválhoz szükséges körülmények biztosítása. A legnagyobb folyamatos időszakban történő igénybevétel helyszínére vonatkozó elemzést célszerű végezni, mely a legjelentősebben befolyásolja a gazdasági fenntarthatóságot.

Komplex programcsomag igénybevételével a Öko sport és fesztiválhétvége megtartása, hagyományteremtő fesztiválrendezvény megvalósítása, mely során az alábbi programegyüttes kerül megvalósításra:

1. Rendezvény: Közösségfejlesztő, helyi értéket képviselő rendezvény –
2. Kiállítás: Helyi értékeket, hagyományokat bemutató kiállítás - Érmihályfalva kiállítása saját sátrakban
3. Találkozó: Partnertelepüléssel való kapcsolattartás – Külföldi kapcsolatok építése

4. Verseny: Egészségmegalapozó versenyek – Strandfoci és egyéb sportversenyek

5. Marketing: tevékenység népszerűsítést szolgáló marketingtevékenység - Reklám-kampány

A projekt megvalósítása során beszerzésre kerülnek a következő szolgáltatások és a tematikája a következőképpen fog alakulni:

1. Mexikói faház: mexikói gasztronómiai különlegességek kerülnek bemutatásra. Többek között kukoricás dip tortilla chips, burrito és chilis babon A résztvevők megismerkedhetnek a mexikói kultúrával, népviseletekkel, szokásokkal. A színpadon témába illő fellépő lesz. Emellett a gyermekek részére különböző programok valósulnak meg, mint a jelenleg divatos szuperhősök, mint Pókember, ELZA karakterek fogják a gyermekeket szórakoztatni. Emellett a beöltözős program részévé válik az arcfestés és LEGO kirakó verseny, amelyben ezen témában építhetnek és szórakozhatnak.
2. Olasz faház amely a közkedvelt olasz gasztronómiát kóstolhatták meg a résztvevők, többek között az igazi olasz pizzát, a a caprese saláta, bolognai spagetti és carbonara és egyéb olasz tésztakülönlegességeket kóstolhat. Ezzel párhuzamosan helyet kapnak a híres olasz sajtok. Emellett a gyermekek részére is több program fog megvalósulni, mint a különleges élő dínó show, amelyben egy élethű és igazinak ható dinoszaurusszal szórakoztatja a közönséget. A gyerekek régi álmát váltjuk valóra, amikor teljesen testközelbe kerülhetnek egy nagyméretű őshüllővel. A dínó két méter magas és négy és fél méter hosszú, és a benne lévő monitor és kamera segítségével irányítja egy profi animátor színész. Továbbá megismerkedhetnek és megsimogathatják, megbarátkozhatnak a mai élővilággal is, egy állatsimogatón keresztül, ahol közelebb kerülhetnek az állatokhoz.
3. Német faház, amely méltán híres gasztronómiai különlegességekkel szolgált, mint a a bajor sörperec, bajor kolbászka és a tiroli rétes találkozhatnak a vendégek. A gyermekek számára élő csocsó, amelyben megmérkőzhetnek a magyar és német „válogatott” tagjai, banánozhatnak a tiszta tavon és Sumóznak is az erre kitalált ruhákban ezáltal egy kellemes sportnapot eltöltve a felnőttekkel. Közben természetesen a színpadon német zene szól.
4. Amerikai faház, amely gasztronómiailag a mindenki által közkedvelt amerikai palacsintát juharsziruppal, kentucky csirkeszárnyat és a közkedvelt coleslaw salátát. Emellett sportversenyek is megrendezésre kerülnek, mint strandlabdarúgás, strandkézilabda.
5. Román-Magyar faház: román, erdélyi, illetve magyar gasztronómiai ételfinomságokkal szolgáltunk a vendégeinknek, mint a magyar birkapökölt, a román mics, zakuszka bagettel és padlizsámkrém fantasztikus élményt nyújt az oda látogatóknak. Emellett egy nagyobb szabású koncerttel zártuk a programot és fényjátékkal.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A térségben több területfejlesztéssel foglalkozó vállalkozás is működik, akik az ügyfelek segítésére lehet a támogatási kérelmek összeállítása kapcsán.

A Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület székhelye és egyben irodája Fegyverneken található, ahol munkanapokon ügyfélfogadási időben személyesen vagy telefonon állunk az ügyfelek rendelkezésére. Mind a 21 településről jól megközelíthető, frekvenciált helyen, modern és jól felszerelt környezetben lehetőség van találkozni a helyi szereplőkkel, ügyfelekkel. Az érdeklődőknek bármely VP jogcím esetében segítséget nyújtunk, csakúgy mint a LEADER helyi felhívásokban is. Az iroda infrastruktúrája megfelelően kialakított, amennyiben igény van rá, technikai segítséget is nyújtunk a helyi szereplőknek. A telefonos és személyes kapcsolattartáson kívül természetesen e-mail-ben is elérnek az ügyfelek.

Az épület 170 m²-es, melyben megtalálható 2 irodahelység, 1 db kisebb tárgyalóterem, 1 db nagyobb terem, ahol fórumokat, közgyűléseket tudunk tartani, továbbá egy étkező.

Elmondható, hogy az iroda a feladat ellátásra teljes mértékben alkalmas akár személyes, akár csoportos segítségnyújtásra, információátadásra.

Mindemellett az egyesület rendelkezik saját honlappal:www.tiszamentikozosseg.hu

És a közösségi médiában is részt veszük, facebook oldallal rendelkezünk, ahol szintén fel lehet venni velünk a kapcsolatot.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékossgal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

Mint a korábbi LEADER programban most is nagy hangsúlyt szeretnénk fektetni az esélyegyenlőség érvényesítésére. A korábbi időszakban bevált gyakorlatként jelen fejlesztési stratégiában is plusz pontszámot biztosítunk azok számára, akik hátrányos helyzetű munkavállalót foglalkoztatnak vagy vállalják azok foglalkoztatását.

A HFS tervezése teljes mértékben nyilvános, azt több fórumon, elektronikus úton népszerűsítettük. Érkeztek olyan személyektől/szervezetektől projektötletek, akik korábban semmilyen kapcsolatban sem álltak az egyesületünkkel.

A munkaszervezet vezető rendelkezik Esélyegyenlőségi referens végzettséggel, így az Ő feladata ennek a koordinálása.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A LEADER HACS-ok jelentős szereppel bírhatnak a mikroközösségek életében, és a folyamatosan fejlődő szemléletformáló képességük segítségével olyan tudással ruházhatják fel a lakosságot, amelynek köszönhetően annak környezettudatossága fokozódik (pl.: hulladék-felhalmozás csökkenés). A digitális világ térnyerésével és az információ terjedésének sebességével a tudatos vásárlás a fiatalabb generációra jellemzőbb inkább. Azonban megfelelő időben és helyzetben, továbbá a megfelelő stratégia alkalmazásával az idősebb generációhoz tartozók is bevonhatóak e körbe, és ha még kis lépést is tesznek, akkor is tettek egy lépést.

Mindehhez a stratégia is hozzájárul, mivel támogatni kívánjuk az online megjelenéseket, a hagyományőrző tevékenységeket. Fontosnak tartjuk, hogy a régi szakmák ne merüljenek feledésbe, így szakköröket is szeretnénk támogatni. Napjainkban megfigyelhető, hogy a régi mesterségek új köntöst öltve ismét teret hódítanak (nemezés, makramé stb)

A hagyományőrzés fenntartása mellett fontos a környezet védelme, annak fenntartása is úgy, mint az újrahasznosítás vagy a szelektív hulladékgyűjtés.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

- Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

A 2014-20-as, illetve 2021-22-es átmeneti időszak alatt 10 helyi felhívás került kiírásra a Helyi Fejlesztési Stratégia által megfogalmazott célokra. A Stratégia több ízben felülvizsgálatra került az elmúlt időszakban, melynek oka az volt, hogy idomulni és reagálni kellett a változó gazdasági és társadalmi helyzetre.

Ezen időszakban 305 kérelem került benyújtásra, amelyből 145 rendelkezik támogatói okirattal.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi értéket képviselő programok támogatása	VP6-19.2.1.-85-8.1.1-17	16	8	8.069.830 Ft	6.089.551 Ft
Civil szervezetek tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzés	VP6-19.2.1.-85-8.1.2-17	26	10	14.387.044 Ft	14.387.044 Ft
Helyi mikroállalkozások tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzés	VP6-19.2.1.-85-8.1.3-17	76	51	112.184.284 Ft	95.829.621 Ft
Szociális szövetkezetek és Önkormányzatok helyi termék előállításának és piacrajutásának elősegítése	VP6-19.2.1.-85-8.1.4-17	14	6	23.971.136 Ft	18.971.140 Ft
Helyi termék előállításának és piacrajutásának elősegítése	VP6-19.2.1.-85-8.1.5-17	22	12	36.409.263 Ft	29.765.350 Ft
Turizmusfejlesztés és népszerűsítés	VP6-19.2.1.-85-8.1.6-17	26	17	85.811.480 Ft	85.811.480 Ft
Helyi értékeket képviselő térségi programok támogatása	VP6-19.2.1.-85-8.1.7-17	11	8	30.058.155 Ft	30.058.230 Ft
Civil szervezetek tevékenységének támogatása	VP6-19.2.1.-85-8.1.8-20	10	7	11.370.670 Ft	11.370.670 Ft
Mezőgazdasági termelékenység elősegítése	VP6-19.2.1.-85-8.1.9-21	41	26	265.896.478 Ft	253.529.578 Ft
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1-85-10-22	63		111.781.393	

A táblázat adatai alapján 119 kérelem visszavont, vagy HACs által elutasított, illetve megszüntetett kérelmekből áll. A visszavont kérelmek közül az ügyfelek többnyire önkormányzatok vagy civil szervezetek, akik kérelmeiket finanszírozási problémák miatt vonták vissza. A HACs által elutasított kérelmek között leginkább olyan kérelmek kerültek elutasításra, ahol a minimális pontszámot nem érte el az ügyfél, illetve a KKV besorolása nem volt megfelelő, kevesebb esetben az ügyfél nem teljesítette a hiánypótlást. A megszüntetett kérelmekről az Irányító Hatóság állt el, mivel a támogatást igénylő a támogatói okiart kézhezvételét követő 24/36 hónapon belül nem kezdeményezett sem változásbejelentést, sem pedig kifizetési kérelmet.

Megállapítható, hogy a legnépszerűbb pályázati felhívások az üzleti szféra erősítését szolgáló felhívások voltak, mind a mezőgazdasági, mind a turisztikai és egyéb vállalkozók körében. Megállapítható, hogy ezen réteg a legtökekeőbb.

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACs működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi értéket képviselő programok támogatása	VP6-19.2.1.-85-8.1.1-17	16	8	8.069.830 Ft	6.089.551 Ft
Civil szervezetek tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzés	VP6-19.2.1.-85-8.1.2-17	26	10	14.387.044 Ft	14.387.044 Ft
Helyi mikroállalkozások tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzés	VP6-19.2.1.-85-8.1.3-17	76	51	112.184.284 Ft	95.829.621 Ft
Helyi termék előállításának és piacrajutásának elősegítése	VP6-19.2.1.-85-8.1.5-17	22	12	36.409.263 Ft	29.765.350 Ft
Turizmusfejlesztés és népszerűsítés	VP6-19.2.1.-85-8.1.6-17	26	17	85.811.480 Ft	85.811.480 Ft
Helyi értékeket képviselő térségi programok támogatása	VP6-19.2.1.-85-8.1.7-17	11	8	30.058.155 Ft	30.058.230 Ft
Civil szervezetek tevékenységének támogatása	VP6-19.2.1.-85-8.1.8-20	10	7	11.370.670 Ft	11.370.670 Ft
Mezőgazdasági termelékenység elősegítése	VP6-19.2.1.-85-8.1.9-21	41	26	265.896.478 Ft	253.529.578 Ft
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1-85-10-22	63		111.781.393	

--	--	--	--	--	--

Eredményes intézkedésnek tekinthető a vállalkozások fejlesztésére irányuló felhívások, mind a mezőgazdaság területén, mind egyéb területen. A Tisza-tó közelsége miatt jelentős a térség turizmusa, bár a felhívásokból nem látszik pontosan, de a Helyi mikrovállalkozások fejlesztése jogcím keretében többen nyújtottak be támogatási kérelmet szálláshely eszközeinek fejlesztésére, minőségi szolgáltatásnyújtás kialakítására. Látható, hogy ezen vonalat a későbbiekben is szükséges erősíteni.

A civil szervezetek részére meghirdetett eszközbeszerzési felhívás segítséget nyújtott az Egyesületek/alapítványoknak, akik a működéshez szükséges eszközöket szerezték be, azonban nekik nagy problémát jelentett az előfinanszírozás.

- Eredménytelen intézkedések: HACs működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Szociális szervezetek és Önkormányzatok helyi termék előállításának és piacrajutásának elősegítése	VP6-19.2.1.-85-8.1.4-17	14	6	23.971.136 Ft	18.971.140 Ft

Eredménytelennek bizonyult az Önkormányzatok és Szociális szervezetek részére meghirdetett felhívás. Mint a táblázatban is látható 14 db kérelem érkezett be az adott jogcímre, azonban a megvalósítással már akadtak gondok az ügyfeleknek. Az önkormányzatok nagy része finanszírozási problémákra hivatkozva visszaadta az elnyert forrást. Mivel párhuzamosan több beruházást (leginkább TOP forrásból) kellett egyszerre megvalósítaniuk ezt már nem tudták megfinanszírozni. Így a 2014-2020-as fejlesztési időszakban a későbbiek folyamán nem láttuk értelmét hasonló kiírás megjelentetésére. Azonban a már beérkezett projekt adatlapok és személyes egyeztetések azt mutatják, hogy a 2023-2027-es időszakban az önkormányzatok számítanak a LEADER forrásra nemcsak rendezvények terén, hanem beruházásnál is.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinten rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatók olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő–műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében a megyei területfejlesztési tervdokumentum 4 fő pillére épül:

- teremtett és épített környezet fenntarthatóságára és működőképességének biztosítására
- a jövőbeni szükségletek feltételeinek kialakítására
- a megye dinamikusabb nyugati fele fejlődési ütemének fenntartására
- a tiszántúli térségek fokozatos dinamizálására

A vármegyei területfejlesztési tervdokumentum mellett az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája is elkészült, melybe vármegyei gazdaságfejlesztési részdokumentumok kidolgozása történt. A megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területfejlesztési program célkitűzései alapvetően a 2021-2027 TOP Plusz prioritásaihoz kapcsolódnak, ezen forrásokkal terveznek. A TOP Plusz forrásai a vármegyei tervdokumentumokban megfogalmazott önkormányzati fejlesztések megvalósítását szolgálják.

Összességében elmondható, hogy programtól való lehatárolást a HFS alapján létrejövő intézkedésekben tevékenységi szinten és/vagy projektszinten tudja meghatározni a HACs.

A lehatárolási problémák a következő területeken merülnek fel:

- A. 2020-tól az élelmiszeripari vállalkozások kikerülnek a GINOP Plusz hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásából, 2021-2022-ben a VP-től, 2023-2027-től pedig a KAP ST-től kapnak átfogó támogatást. Az élelmiszeripari vállalkozások ugyanakkor továbbra is igényelhetik K+F és ESZA típusú támogatásaikat a GINOP Plusz keretében élelmiszeripari célú (TEAOR szám alapján) kidolgozott tevékenységekre. Az innováció területén a KAP ST továbbra is finanszírozza az Európai Innovációs Partnerség (EIP) projektjeit.
- B. A 2014-20-as időszakban a helyi gazdaságfejlesztési területeken kialakított támogatások a TOP Plusz és EMVA források terhére folytatódnak, a lehatárolás továbbra is területalapú lesz nem vidéki illetve vidéki területek. EMVA szempontból a „vidéki térségnek” tekintett területek kategóriáinak meghatározása a tagállamok feladata, a lehatárolás nem változott a 2014-20- hoz képest.
- C. A VP és a KAP ST emellett vidéki térségekben is tervez kisebb volumenű infrastruktúra-építést, így külterületeken önkormányzati utak építését, karbantartási és karbantartási eszközök biztosítását, egyedi szennyvízkezelési megoldások fejlesztését, valamint háztartási- léptékű villamosenergia-, víz- és gazdaságon belüli szennyvíztisztításhoz kapcsolódó hiánypótló beruházások. Ezeknél a fejlesztéseknél a lehatárolás a VP és a KAP ST előkészítése során véglegesített szempontok (pl. külső fejlesztés, projektméret) alapján történik.
- D. Vállalkozásfejlesztés a GINOP Plusz keretében valósul meg, míg az EMVA a mezőgazdasági termelők tevékenységének diverzifikálását (nem mezőgazdasági tevékenységekkel bővítését), valamint a helyi fejlesztési stratégiákban megjelenő vidéki vállalkozásfejlesztést támogatja.
- E. A turizmus fejlesztését, így a falusi szálláshelyek létrehozását, fejlesztését az EMVA forrásai támogatják a mezőgazdasági termelők tevékenységének diverzifikációját és a vállalkozások indítását célzó intézkedések keretében. A LEADER keretében ilyen jellegű fejlesztések megvalósítására is van lehetőség, ha a Helyi Akciócsoport úgy dönt. A GINOP Plusz és a TOP Plusz keretében ilyen jellegű turisztikai fejlesztések támogatása nem lehetséges, így biztosítva a megfelelő lehatárolást.
- F. A szociális célú vállalkozások továbbra is a GINOP keretén belül kaphatnak támogatást.
- G. A Kohéziós Alap a KEHOP regionális vízkészlet-gazdálkodási projektjeit támogatja mint az árvízvédelem, vízvédelem, öntözés. Az EMVA támogatja a mezőgazdasági termelők vízkészlet-gazdálkodását és öntözésfejlesztését. Az EMVA a vízgazdálkodási ágazat fejlesztése mellett a vizes élőhelyekhez kapcsolódó, nem termelő beruházásokhoz is tud támogatást nyújtani a 2014-2020 közötti időszakban.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

1. Térszerkezeti adottságok: a nagyváros közelsége, potenciális fejlesztési centrumok, aprófalvak stb.

Az Észak-Alföldi Régióban, azon belül is Jász-Nagykun-Szolnok Megye 4 járását érinti a HACS területi lefedettsége. A 4-es és 34-es számú főútvonalak közelében elhelyezkedő városok (Abádszalók, Kunhegyes, Fegyvernek, Kenderes, Karcag és Tiszafüred) és a körülöttük elhelyezkedő települések, falvak alkotják. Ezen városok közül fejlesztési centrumként említhetjük Karcagot és Tiszafüredet, valamint Fegyverneket.

Két legnagyobb és legjelentősebb város a HACS térségben Karcag, amely a Vármegye legkeletibb részén található, míg Tiszafüred a legészakibb részen. Karcag a karcagi járás központja. Karcag déli részén halad át a 4-es számú főút, valamint a Szolnok-Debrecen-Nyíregyháza-Záhony vasúti vonal. Tiszafüred közúti és vasúti csomópont is, áthalad a 33-as főút, amelyből itt ágazik le a 34-es főút, valamint 30 perc alatt elérhető az M3-as is.

Jász-Nagykun-Szolnok megye az Alföld nagytájunk közepén fekszik. Területe hat középtáj tizennyolc kistájára terjed ki. A megye nagyobb része tökéletes ártéri síkság. A monoton sík tájképet az épített környezet, a felszíni vízfolyások, tavak töltéskoronái és az „ex-lege” védett kunhalmok kiemelkedései törlik meg.

A nagy kiterjedésű sík felszín, valamint a jó minőségű talajtípusok együttesen járulnak hozzá a térség agrár jellegéhez, a kimagasló mezőgazdasági tevékenységekhez. A nagy kiterjedésű kultúrtájak, egybefüggő mezőgazdasági művelés alatt álló táblák abszolút jellegzetes tájképi elemei a térségnek.

A jellemző tájhasználat alapján a térség területe az alábbi főbb tájegység típusokra osztható:

- lakó táj

o Ebbe a kategóriába tartozik az összes település, az elmúlt évszázadok alatt kiépült művi környezettel együtt. A településeket vonalas infrastruktúra létesítmények (utak, vasút, közművezetékek) kötik össze.

-ártéri táj

o A Tisza folyó és mellékvízfolyásainak (Zagyva, Körös) hullámterei, árterei, holtágai és vizes élőhelyei tartoznak e tájegységbe. A működését az érintett térség, térségek vízháztartási viszonyai határozzák meg. Kiemelt feladatok a táj megőrzése, funkcionális kapcsolatainak biztosítása érdekében a vízgazdálkodás, a vízvédelem, az árvízvédelem és a természetvédelem. A mezőgazdasági tevékenység speciális eleme az ártéri tájgazdálkodás. A Tisza völgyében a turisztikai hasznosítás is egyre jelentősebb mértékű. Szabadvízű strandok, kikötők kerültek kiépítésre az elmúlt években.

- üdülő táj

o A legjelentősebb, klasszikus értelemben vett üdültáji funkció a megye Tisza-tavi térségére jellemző Tiszafüred és Abádszalók közötti szakaszra gondolva. A Tisza-tó térsége turisztikai szempontból a megye egyetlen kiemelt turisztikai térsége is egyben. A gazdasági jelentősége egyre inkább felértékelődik, köszönhetően a turizmus-vendéglátás, az ahhoz kapcsolódó szolgáltatási szektor fejlődésének.

- pusztai táj

o Az Alföld egyik meghatározó, sajátos tájképi eleme. Funkcióját tekintve összekapcsolódik a hagyományos pásztor étellel, a tanyavilággal, a legeltető állattartással. Komplex tájgazdálkodási egység, ahol a természetvédelmi, kultúrtörténeti, mezőgazdasági és turisztikai (ökoturisztikai) vonatkozásainak kiemelt szerepe van. Megyénkben a Hortobágyi Nemzeti Park

világörökségi részét képező védett területei közül Nagyiván határában, illetve a Körös-Maros Nemzeti Parkhoz tartozó túrkevei védett területen találkozhatunk „klasszikus” pusztai tájjal.

- mezőgazdasági táj

o A legnagyobb kiterjedésű tájképi elem. Jász-Nagykun-Szolnok megye agrár megye, ahol a szántóföldi növénytermesztés a meghatározó elem. A gazdálkodás alapja a jó minőségű termőföld. A megye területének teljes nagysága 558.000 ha, melyből mezőgazdaság által hasznosított 415.180 ha. Szántóföldi növénytermesztés 375.980 ha folyik.

Az Országos Területrendezési Terv kijelölte az országos tájképvédelmi terület övezetét. Térségünkben ez az övezet érinti Kunmadaras, Berekfürdő, Karcag, Nagyiván, Tiszafüred, Tiszaigar, Tiszaörs, Tiszaszőlős közigazgatási területét.

2. Környezeti adottságok: természeti erőforrások, táji értékek, termőhelyi- és vízgazdálkodási adottságok, épített környezet értékei, környezeti problémák stb.

A 21 településből 19 település (kivételesen Kuncsorba, Örményes, Kenderes) tartozik a Tisza-tavi turisztikai régió Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye részéhez.

Természeti erőforrásokat tekintve a térség kiemelt turisztikai értéke a Tisza-tó és a Tisza folyó, valamint annak holtágai.

A Tisza-tó Magyarország második legnagyobb tava, 127 km²-nyi területével más tóval nem hasonlítható össze: változatos felszíne mozaikos tájjal egy igazi vadvízország az Alföld közepén. Számtalan sziget, régi idők holtágai, dinamikus fejlődő ártéri erdők, érintetlen mocsarak teszik változatosabbá. Hínármezők, határtalan nyíltvizek, szűk öblítő csatornák, sekély öblözetek és a folyó különleges ötvöze, mely elvarázsolja az idelátogató kirándulót, fotóst, természetjárót, vagy horgászt. A Hortobágyi Nemzeti Park negyedik bemutatkozó területe.

A változatos életterek kedveznek a halaknak, így alakulhatott ki az, hogy a Tisza-tó négy évszakos horgászvíz, melynek Európában kimagasló kikötői infrastruktúrája teremtette meg az ökoturizmus alapjait is a Tisza-tónál. Az eladott horgászjegyek számából becslve, évente mintegy százezer horgásznapot töltenek el a Tisza-tónál.

A gazdag halfauna kedvez a madárvilágnak. A Tisza-tó északi öblözetei, a "Tisza-tavi Madárrezervátummal" a Hortobágyi Nemzeti Park fokozottan védett bemutatkozó területeihez tartozik, melyet időben és térben korlátozásokkal látogathatunk.

A tó középső területe a klasszikus ökoturizmus és horgászturizmus színhelye. Európa legnagyobb tündérrózsa és tündérfátyol mezői, a tavaszi és őszi vonuló madarak ezrei, különlegességek a madárvilágból, felfedezésre váró lagúnák, pallóutas tanösvények, kalandpark, ártéri sétaút vár a túrázókra! Áprilistól késő őszig, a Tisza-tó nyári vízszintjénél a 15 kikötő bármelyikéből csónakokkal indulhatunk útnak a Tisza-tó vadregényes vízi világának megismerésére.

További környezeti adottság a kunhalmok és a termálvizes helyek.

Helyi jelentőségű védett területek 12 településen vannak, míg országos jelentőségű területek 11 településen.

A Hortobágyi tájegységhez sorolható néhány település is, mint Abádszalók, Nagyiván és Tiszafüred, valamint Karcag is, amelyet a Hortobágy fogadókapujának neveznek.

Épített örökségként mindenképp említést érdemelnek az alábbi településeken található értékek: Tiszafüreden Kiss Pál múzeum és Lipcsey-kúria, Karcagon a Városháza, Karcagi járásbíróság épülete, Tiszaderzszen a Domokosrendi Máriatemplom rom, Kunhegyesen a Zsigmond Ferenc városi könyvtár, Kun kapitány ház valamint Kenderesen a Horthy kastély, Horthy liget és Városháza. Jelentőséggel bírnak még a településeken található római katolikus és református templomok, valamint az Örményesen lévő Glaser és Kepich kastély, valamint a Bíró Kúria. Ezenfelül több településen is találhatóak vallási vagy háborús emlékművek, szobrok.

Kunmadaras, Nagyiván és Karcag térségének élővilága (forrás: <https://www.hnp.hu/hu>)

Kis részben Nagyiván, nagyobb részben Kunmadaras határába esik a kb. 3000 hektáros fokozottan védett, csak engedéllyel látogatható **Kunkápolnási-mocsár**. Több ritka növény- és állatfaj él itt. Nagyiván határában jelentős túzok – és csíkosfejű nádiposzáta állomány él, de költ itt kék vércse, bíbic, piros lábú cankó ugartyúk is. Csapadékos években szerkőtelepek létesülnek a zombékos mocsárréteken.

Kecskeri-puszta Természetvédelmi Terület Karcag külterületének nyugati részén helyezkedik el, a régi 4. sz. főúttól északnyugatra, egészen a város közigazgatási határának nyugati széléig. A védett terület egy nagy tömbből és két kisebb területből áll. A védett terület déli nagy tömbje az NK-II. belvízlevezető főcsatorna vízgyűjtőjéhez tartozik. Itt található a védelem alá helyezett 155 ha-os Kecskeri-tározó, melynek eredeti elsődleges rendeltetése a környék (mára jórészt megszűnt) rizstelepeinek vízellátása. A tározótól délre helyezkedik el a 32 ha-os Vajasi (más néven Bócsai) halastó, és tőle nyugatra az újabban, részben természetvédelmi élőhelykialakítás céljából létrehozott 8 ha-os, sekély vizű, ivadéknivelő halastó.

3. **Kulturális erőforrások:** például hagyományok, kulturális örökség, humán erőforrás, tudás, a lokalitáson túlmutató turisztikai attrakcióvá fejlesztett adottságok.

Nagykun települések: Karcag, Kunhegyes, Kunmadaras, Kuncsorba. Ezeken a településeken élnek a Kun hagyományok. A települések többségén elkezdődött a helyi értéktárak gyűjtése, felmérésre kerültek a helyi épített környezeti emlékek (kúriák, tájházak).

A nagyobb településeken és városokban civil szervezetek és egyén nem formális csoportok ápolják a hagyományokat, jellemzően néptánc, népdal csoportok és citera zenekarok vannak jelen. Ezen csoportok fellépnek a saját és környező települések rendezvényein is. Egy-egy hagyományőrző csoport országos szintű rendezvényeken is, valamint nemzetközi szinten is képviseli települését.

A települések kulturális erőforrásait beépítik saját rendezvényeikbe, amelyek nagy hagyományokkal bírnak, mint pl: Karcagi Birkafőző fesztivál, Tiszafüredi Halasnapok, Abádszalóki Böllértalálkozó, a Kunhegyesen megrendezésre kerülő Mihály napi sokadalom, Tiszaderzsi levendulafesztivál és Kárásznapi, a kuncsorbai Csorba-kupa vagy éppen a kenderesi Vadgesztenye fesztivál.

A kulturális erőforrásokat tekintve megemlítendő, hogy a több településen él a népművészet, hagyományos kézműipar (kosárfonás, fazekasság, kerámiakészítés, hímzés).

A 21-ből 7 településen található múzeum (Abádszalók, Berekfürdő, Karcag, Kenderes, Kunhegyes, Nagyiván és Tiszafüred).

Világörökségi terület

Térségünkben és egyben Jász-Nagykun-Szolnok megye területén világörökségi helyszínnel érintett terület három település külterületén található: Nagyiván, Kunmadaras és Tiszaszőlős. Mindhárom település a „Hortobágyi Nemzeti Park – A puszta” világörökségi helyszín részei. A „Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta” 1999. óta az Alföldön Magyarország keleti országrészében található mintegy 75 ezer hektáros világörökségi területe a kultúrtáj kiemelkedő példája, amely több mint ötezer éve őrzi érintetlen és látható bizonyítékát a hagyományos legeltető földhasználatnak, és példázza az ember és a természet harmonikus kapcsolatát.

Világörökségi várományos terület

Jász-Nagykun-Szolnok megye területét, mint világörökségi várományos terület a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet alapján a Magyarországi tájházak hálózata érinti:

- Karcag - Kántor Sándor Fazekasház
- Karcag - Nagykunsági Tájház
- Tiszafüred - Nyúzó Gáspár Fazekas Tájház
- Tiszafüred-Kócsújfalu - Meggyes Csárdamúzeum

A térség értéktárai:

Nagykunsági településeken:

- Abádszalók:
  - vert csipke
- Berekfürdő:
  - berekfürdői gyógyvíz
  - Körmendi Lajos írói munkássága
- Karcag
  - karcagi birkapörkölt
  - karcagi ferdinánd
  - karcagi keletkutatók életműve
  - kunhímzés
- Kunhegyes
  - Nagykun Legénybot
  - méteres paprikás kolbász
- Tiszafüred:
  - Kiss Pál Múzeum
  - tiszai halászlé
  - tiszafüredi fazekasság
  - tiszafüredi nyereg
  - Bőrműves Alkotóház
  - Szűcs Imre fazekas népi iparművész, a népművészet mestere munkássága
  - kuttyogató
  - tiszafüredi gyógyvíz

A társadalom állapota: az adott terület közösségének, illetve a társadalom működését szolgáló közszolgáltatások, szerveződések helyzete (pl.: demográfiai folyamatok, képzettségi és jövedelmi helyzet, lakhatás, egészségügyi helyzet, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, közbiztonsági kockázatok, társadalmi befogadás, civil szervezetek, közösségek állapota, közösségi terek, életminőség).

A 21 településből összesen 3 település 1000 fő alatti (Kuncsorba, Tiszaigar és Tomajmonostora). 1000-2000 fő közötti településhez tartozik: Berekfürdő, Nagyiván, Örményes, Tiszaderzs, Tiszagyenda, Tiszaörs, Tiszaroff és Tizzaszőlős. 2000 és 5000 fő közötti települések: Abádszalók, Kenderes, Tiszabura, Tiszaszentimre, Tiszabő. Végül az 5000 fő feletti településekhez tartozik: Fegyvernek, Kunhegyes, Kunmadaras, Karcag és Tiszafüred. Ez utóbbi két város csak külterülettel jogosult.

Közszolgáltatásokat tekintve, a közlekedés lehetősége kielégítő, minden településen helyközi autóbusz járat van, 10 település rendelkezik vasútállomással, 5 kikötővel. Kerékpárút mindössze 4 településen van, 3 településen viszont EUROVELO kerékpárút található. Az úthálózatok állapota azonban sok esetben nagyon rossz minőségű.

Az települési infrastruktúra ellátottság megfelelő, minden településen az energia (gáz, áram) ellátottság és ivóvíz ellátottság megoldott. Legutóbbi több településen az elmúlt időszakban fejlesztették, az ivóvíz minőség javító program keretében. Szennyvízkezelés 14 településen kiépített zárt csatornarendszer használatával biztosított. Az elektronikus hírközlési szolgáltatás minden településen kiépített, megfelelő.

A közoktatást tekintve a 21 településből 4 településen csak alsó tagozat működik, amely legfőbbképpen a település alacsony lélekszámának tudható be. Középiskola 3 településen, míg szakiskola 5 településen működik.

A szociális és egészségügyi ellátás minden településen megfelelő, azonban sok esetben fejlesztésre szorul. Háziorvosi székhellyel 18 település rendelkezik. Fogorvosi rendelés 14 településen megoldott, gyógyszertár három település (Tiszabő, Tiszaderzs és Tomajmonostora) kivételével minden településen található. Gyermekjóléti és családsegítő szolgálat valamint házi gondozás minden településen elérhető.

Művelődési ház/ÁMK/IKSZT/e-Magyarország pont 10 településen található. Könyvtár minden településen található. Múzeumok 7 településen lelhetőek fel.

A roma nemzetiséghez tartozó állampolgárok jelentős részének többszörösen hátrányos a helyzete a térségben csakúgy, mint az ország egészében. A legsúlyosabb munkanélküliséggel sújtott térségekben egyes települések egyre visszafordíthatatlanabb szegregációs spirálba kerültek (pl. a Tisza bal parti települései a Tisza-tótól délre). A tartósan munkanélkülivé vált, alacsonyan képzett és sok esetben hátrányosan megkülönböztetett emberek lakhatási körülményei és egészségi állapota tagadhatatlanul rosszabb a többségi társadalom tagjaira jellemző átlagnál.

4. A gazdaság helyzete: a gazdasági szereplők helyzetének és a gazdasági folyamatok és potenciál bemutatása (pl.: foglalkoztatás szerkezete, munkaerő felkészültsége, munkanélküliség szerkezete, főbb kereskedelmi kapcsolatok és piaci lehetőségek, finanszírozási korlátok, innovációs képesség, együttműködési képesség, vállalkezési szerkezet).

A kistélepléseken a mai napig általánosságban elmondható, hogy a közfoglalkoztatási program keretében az önkormányzatok a legnagyobb foglalkoztatók. Ez leginkább azon rétegeknek biztosít foglalkoztatást, akik kompetencia, képzettséghiány, vagy egyéb szociális okok miatt nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

Minden kistéleplésen a legmeghatározóbb és legjelentősebb gazdasági ág a mezőgazdaság, azon belül is a legelterjedtebb a növénytermesztés. A mezőgazdaságban résztvevők leginkább vállalkozások, gazdasági társaságok és őstermelő családi gazdaságok, de jelen vannak még termelősövetkezetek is.

Az állattartás közel sem mutatkozik olyan stabilnak, a gazdasági és globális változások miatt, valamint a szigorú szabályozásoknak köszönhetően.

A gyümölcs és zöldség-termesztés és feldolgozás leginkább az őstermelőkre jellemző, valamint az önkormányzatokra, a közfoglalkoztatási program keretein belül.

Minden településen jellemző még a kisebb szolgáltatók megléte, leginkább a kereskedelemi ágban, vagy szépségipari szolgáltatásokban. Fellelhető az építőipari szolgáltatás és kereskedelem, valamint a faipar. A városokban ezenfelül jelen vannak a nagyobb szolgáltatók, valamint az ipar.

Főként a Tisza-tó környező településeire jellemzően erős ág a turizmus, az arra épülő szolgáltatások. A fejlesztéseknek köszönhetően a Tisza-tó turisztikai aktivitása jelentősen nőtt. A turisztikai szolgáltatásoknál legjellemzőbb a szálláshely szolgáltatás, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb kiegészítő szolgáltatások, mint a vendéglátás, vízi- és kerékpáros turizmushoz tartozó szolgáltatások. A 21 településből 5 településen található strand (Berekfürdő, Karcag, Kunhegyes, Tiszafüred és Tiszaörs).

A turizmus erősítését nem csak a szolgáltatások, de a rendezvények is meghatározzák. A helyi turizmust erősítő rendezvények leginkább gasztronómiai, hagyományőrző és kulturális rendezvények.

Egyre jellemzőbbnek mondható a horgász- és vadászturizmus is, csakúgy, mint a lovasturizmus.

Karcagi járás

A harmadik legnagyobb arányban, 9,8 százalékban a Karcagi járásban tevékenykednek vállalkozások a megyén belül, számuk közel 2,8 ezer. A gazdálkodó szervezetek 9,4 százalékának és az egyéni vállalkozók tizedének van ebben a járásban a székhelye. Az adószámos magánszemélyek 11,7 százaléka, 3,1 ezer fő él ebben a járásban.

A járás gazdálkodói a harmadik legnagyobb mértékben járultak hozzá a megye nettó adóbefizetéseihez. Részesedésük a megyei adóbevételekből 7,5 százalékos volt. A kiemelt adónemekben az összes nettó befizetés közel kétharmada

Társadalombiztosítási Alapokat megillető járulékból, Nemzeti Foglalkoztatási Alapot megillető járulékból és egészségügyi hozzájárulásból származott.

A járás társas vállalkozásai 87,5 milliárd forint nettó árbevételt realizáltak, ami a negyedik legnagyobb a megyében. Az értékesítés több mint negyede külföldre irányult. A nettó árbevétel 29,1 százalékát a kiemelt három vállalkozás realizálta. A belföldi értékesítés 14,0 százalékkal nőtt, ami a legmagasabb arány a megyében. A járásban egy vállalkozás átlagosan 122,8 millió forint belföldi, 450,6 millió forint export és 164,7 millió forint összes értékesítést bonyolított.

A járás vállalkozásainál állt alkalmazásban a harmadik legtöbb megyei munkavállaló. A legnagyobb foglalkoztató 301 főt alkalmazott.

A járásból 17 gazdálkodó érvényesített adókedvezményt a bevallásában. Látvány-csapatsportokat három társaság támogatott összesen 10,9 millió forinttal. Kis- és középvállalkozások kamatkedvezményét 14 vállalkozás vett igénybe átlagosan 828,1 ezer forint összegben, ami a harmadik legnagyobb a megye járásai között.

Kunhegyesi járás

A gazdálkodó szervezetek és az egyéni vállalkozók száma több mint 0,4 ezer darab, illetve több mint 0,5 ezer fő a járásban. Együttes részesedésük a teljes megyei gazdálkodói létszámon belül 3,4 százalékos. A vállalkozásokhoz hasonlóan az adószámos magánszemélyek száma is ebben a járásban a legalacsonyabb, 1,4 ezer fő, ami a megyei összesnek az 5,3 százaléka.

A megyében a személyi jövedelemadó, a társasági adó, az általános forgalmi adó és a járulékok befizetésekhez a Kunhegyesi járás vállalkozásai járultak hozzá a legkisebb mértékben. Az összes kiemelt adónemen teljesített befizetés 1,5 százaléka származott tőlük. A járás gazdálkodóinak nettó általános forgalmi adója negatív előjelű volt.

A járás vállalkozásai együttesen 24,4 milliárd forint nettó árbevételt értek el, 5,6 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. Az értékesítés 6,9 százaléka irányult külföldi piacokra, ami a második legalacsonyabb arány a megyében annak ellenére, hogy több mint duplájára nőtt egy év alatt. A járás egyetlen kiemelt gazdálkodója jelentős mértékben járult hozzá a járás nettó árbevételéhez, annak több mint egyharmadát, exportjának 94,2 százalékát teljesítette. Az egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel 138,8 millió forint volt.

A megye munkavállalóinak létszáma ebben a járásban a legalacsonyabb, 1 059 fő, melynek 15,0 százalékát a kiemelt gazdálkodó foglalkoztatta, így ez a cég a legnagyobb munkáltató is a járásban. A megye gazdálkodói által a társaságiadó-bevallásokba beállított adókedvezmények 0,8 százalékát a járás 13 vállalkozása vette igénybe. A 13,4 millió forint összes kedvezményen belül 62,9 százalékot tett ki a kis- és középvállalkozások kamatkedvezménye, ami a második legmagasabb arány a megyében.

Tiszafüredi járás

A gazdálkodó szervezetek és az egyéni vállalkozók 4,8 százaléka működik a Tiszafüredi járásban. Az adószámos magánszemélyek száma több mint 1,5 ezer, az egyéni vállalkozóké közel 0,8 ezer fő, a gazdálkodó szervezeteké 0,6 ezer darab. A járás vállalkozásai járultak hozzá legkisebb mértékben, 1,3 százalékkal a megye nettó adóbevételeihez. A teljes nettó befizetésen belül a járások között itt volt a legmagasabb a Társadalombiztosítási Alapokat megillető járulékok, a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot megillető járulékok és az egészségügyi hozzájárulás, valamint a személyi jövedelemadó aránya. A gazdálkodók nettó általános forgalmi adó befizetése negatív előjelű volt.

A járás nettó árbevétele 8,3 százalékkal nőtt, ami a negyedik legnagyobb arányú növekedés a megye járásai között. Az értékesítés több mint négyötöde belföldről származott. Egy vállalkozás átlagosan 91,5 millió forint belföldi, 246,5 millió forint export és 110,0 millió forint összes értékesítést bonyolított le az elmúlt évben. A fajlagos export csak ebben a járásban csökkent, és itt volt a legalacsonyabb az egy vállalkozásra jutó belföldi forgalom.

A járás társaságai a megyei foglalkoztatottak 2,3 százalékát alkalmazták, ami a második legalacsonyabb a megyében. A legnagyobb munkáltatónál 83-an álltak alkalmazásban.

A Tiszafüredi járásban 21 gazdálkodó érvényesített adókedvezményeket. Az általuk igénybe vett 7,6 millió forint kedvezmény a legalacsonyabb volt a megye járásai között. Kis- és középvállalkozások kedvezménye címén 17 gazdálkodó csökkentette az adóját átlagosan 390,5 ezer forinttal.

Törökszentmiklósi járás

Az összes megyei vállalkozás 7,2 százalékának itt található a székhelye. A 0,9 ezer gazdálkodó szervezet mellett több mint 1,1 ezer egyéni vállalkozó tevékenykedik a járásban. Az adószámos magánszemélyek száma meghaladja a 2,2 ezer főt.

A Törökszentmiklósi járás gazdálkodói teljesítették a negyedik legtöbb nettó befizetést a kiemelt adónemekre. A teljes bevétel közel egynegyede személyi jövedelemadóból, közel háromötöde pedig járulékokból és egészségügyi hozzájárulásból származott.

A gazdálkodók együttesen 92,8 milliárd forint értékben értékesítettek, melynek több mint fele külföldi piacokra irányult. Az export harmadával az összes értékesítés pedig közel ötödével nőtt. A járás árbevételének 54,5 százalékát, exportjának 92,8 százalékát a kiemelt gazdálkodók teljesítették. Nekik köszönhetően ez a járás realizálta az összes export 4,1 százalékát, ami a harmadik legnagyobb részarány a megyében. Az egy vállalkozásra jutó külpiaci értékesítés a második legmagasabb, 1 561,7 millió forint volt. Az összes eladás átlagosan 235,5 millió forintot, az összes belföldi értékesítés 109,8 millió forintot tett ki.

A járás munkavállalóinak létszáma 3 244 fő volt, ami 10,4 százalékkal haladta meg az előző évit. Az összes dolgozó közel egyötödét az egyik kiemelt társaság foglalkoztatta.

A járásban összesen 23 gazdálkodó vett igénybe valamilyen adókedvezményt összesen 29,1 millió forint értékben. Az összes adókedvezmény több mint felét látvány-csapatsportok támogatása címen érvényesítették. Kis- és középvállalkozások kamatkedvezményét 13 gazdálkodó vett igénybe.

Nyilvántartott állaskeresők száma: 2752 fő

Abádszalók: 221 fő	Kunmadaras: 504 fő	Tiszagyenda: 67 fő
Berekfürdő: 29 Fő	Nagyiván: 53 fő	Tiszaigar: 56 fő
Fegyvernek: 261 fő	Örményes: 40 fő	Tiszaörs: 92 fő
Kenderes: 225 fő	Tiszabő: 166 fő	Tiszaroff: 114 fő
Kuncsorba: 22 fő	Tiszabura: 310 fő	Tiszaszentimre: 85 fő
Kunhegyes: 305 fő	Tiszaderzs: 86 fő	Tiszaszőlős: 96 fő
		Tomajmonostora: 20 fő

Regisztrált gazdasági társaság:	Regisztrált mg vállalkozás:	Óstermelő:
Abádszalók: 670	221	145
Berekfürdő: 277	84	50
Fegyvernek: 842	475	262
Kenderes: 641	404	236
Kuncsorba: 121	94	51
Kunhegyes: 1107	550	313
Kunmadaras: 562	332	201
Nagyiván: 288	220	124
Örményes: 227	170	97
Tiszabő: 130	89	42
Tiszabura: 190	99	59
Tiszaderzs: 124	51	25
Tiszagyenda: 148	93	57
Tiszaigar: 128	85	52
Tiszaörs: 230	122	74
Tiszaroff: 223	130	80
Tiszaszentimre: 259	136	70
Tiszaszőlős: 181	95	52
Tomajmonostora: 104	74	37
ÖSSZESEN: 6452	3524	2027

7.2 SWOT analízis

<p>ERŐSSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erős agrárium megléte - Termál és gyógyvizek jelenléte - Horgász-, vadászturizmus - Tisza-tó - Sokszínű kulturális örökség - önkormányzatok szerepe a helyi termék előállításban, népesség fogadókészsége ezen termékekre 	<p>LEHETŐSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - A fiatalabb korosztály helyben tartása - Agrárium megújítása a változó környezeti körülményekre reagálva, együttműködések helyben és határon átnyúlva - Természetközeli turizmus fejlesztése - Agrárgazdaság helyi termékekre való pozicionálása, értékesítési lánc kialakítása - térséget népszerűsítő marketingtevékenység - falusi vendéglátók képzése
<p>GYENGESÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erőteljes természetes fogyás és elvándorlás - alacsony bérjövedelem, iskolázottság - egyes szektorokban önerő/tőke hiánya - közösségformáló programok hiánya - helyi termék piacra jutásának nehézségei - turisztikai szálláshelyek mellett nyújtott szolgáltatások elavultak 	<p>VESZÉLYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> -Egyes települések teljes elöregedése, a fiatalok elvándorolnak, ezáltal csökken a szellemi tőke - Munkavállalói digitális kompetenciák nem fejlődnek - Hagyományok átörökítésének hiánya - Turisztikai vonzerők kihasználatlanok maradnak - támogatások felhasználásának nincs érdemi eredménye - csökken a vállalkozói kedv a gazdasági hatások miatt, agrárium jövedelmezőségének csökkenése

A SWOT feltárja azon területeket, amelyekre érdemes koncentrálni a Stratégia megvalósítása során. Az erősségekre érdemes támaszkodni, mint pl. az agrárium erőssége, helyi adottságok és természeti értékek. Ezekre alapozva a lehetőségeket szükségessé feltárni, hogyan is válhatnak támogathatóvá azok, hogyan tarthatóak a fiatalabbak helyben, milyen gazdasági együttműködések lehetne generálni, a turizmus keresettebb formáit hogyan tudnánk támogatni és a helyi termékek előállítását továbbra is ösztönözni. A gyengeségekre közvetett hatást gyakorol várhatóan a stratégia.

Az egyesület eddigi működése során is kiemelt figyelmet fordított a helyi szükségletek kielégítésére. Az általunk tartott fórumok és projektgyűjtő adatlapok is ezen igények felmérésére irányultak. A visszajelzések alapján tapasztalható, hogy a térség ezen a téren igencsak aktív. Az összesítésből kiderült, hogy 3 terület az, amit leginkább szükséges fejleszteni:

- közösségfejlesztés (térségi identitás)
- gazdaságfejlesztés (mikro -, kisvállalkozások fejlesztése, helyi termék erősítése)
- turizmusfejlesztés

A turizmusfejlesztés igencsak nagy kitörési pontja lehetne a térségnek. Ehhez ad kisléptékű segítséget a stratégia intézkedése is. Ez azonban csak szolgáltatás-bővítésre elegendő, szükséges ezen fejlesztésekhez egy nagyobb volumenű, komplex fejlesztés, mivel a térség elérhetősége nem megfelelő, utak rossz állapotúak.

A térségben fellelhető agrárpotenciál következtében több térségi vállalkozás, önkormányzat, szociális szövetkezet és magánszemély folytat mezőgazdasági termelő és feldolgozó tevékenységet. Fontos azonban a termékek feldolgozási fokának és minőségének a javítása, piacra jutásának elősegítése, ezáltal a bevételek növelése, foglalkoztatottsági helyzet javítása . A Stratégia megalkotásakor és az intézkedések kidolgozása során prioritást kell élveznie a munkahelyteremtésnek, foglalkoztatásnak és jövedelemszerzési lehetőségek biztosításának. A térségben szintén kiemelten fontos a helyi termékek előállításának ösztönzése. Társadalmi szempontból nem hagyhattuk figyelmen kívül a civil szervezetek hozzáadott értékeit a helyi közösségek számára, amely nélkülözhetetlen a társadalmi egység és a helyi identitás fenntartásában, formálásában. A turisztikai potenciál növeléséhez elengedhetetlen a szolgáltatások bővítése és azok minőségének javítása. Az együttműködésre való hajlandóság nem csupán a civil és közsféra között, hanem a termelői tevékenységet folytatók között is fontos. A stratégia megalkotásakor a térségi szereplők gazdasági fenntarthatóságát kívánjuk elősegíteni. A helyi önkormányzatok szerepe mára az önkormányzati feladatellátásokat meghaladja, aktívan részt vesznek a helyi gazdaságélénkítésben, amelyhez a stratégia is segítséget nyújt.

Bővebb SWOT elemzést a 3. sz. melléklet tartalmazza.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

A helyi szintű potenciál jobb mozgósítása érdekében meg kell erősíteni és elő kell segíteni a közösségvezérelt helyi fejlesztést. Ennek figyelembe kell vennie a helyi igényeket és lehetőségeket, valamint az adott társadalmi-kulturális jellemzőket, és elő kell mozdítania a strukturális változásokat, a közösségi kapacitás építését és az innováció ösztönzését. A stratégia célja, hogy a térségben a további mikrovállalkozások jöjjenek létre, vagy éppen a meglévők stabilizálódjanak és fejlődjenek. Több felhívás is erre koncentrálódik, legyen szó agráriumról, turisztikáról vagy éppen helyi termék előállításról. Ezen törekvések a gazdaságfejlesztést segítik elő térségünkben, valamint a fiatalok helyben tartását is ösztönözheti. A turisztikai fejlesztések nem csak gazdaságfejlesztő hatásokat generálhatnak, a helyi identitást és településképet is eredményezhet, de a közösségfejlesztő támogatásokról is elmondható mindez.

8.1 A stratégia jövőképe

Erős térségi identitás és versenyképes gazdaság elsősorban a helyi termékekre és turizmusra alapozva.

8.2 A stratégia célhierarchiája

1. a vidéki térségekben a mikro- és kisvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;

A 2014-2020-as fejlesztési időszakban is nagyon népszerű volt a mikrovállalkozások eszközbeszerzése felhívás, hiszen lehetőséget biztosítottunk a kisebb fejlesztésekhez a kisebb vállalkozásoknak. A felhívás zárását követően is többen érdeklődtek a jogcím iránt, így szeretnénk ezt a jövőben is meghirdetni. Több olyan kérelem volt, amit azért kellett elutasítanunk, mert az ügyfél kisvállalkozásnak minősült, így jelen fejlesztési időszakban a mikrovállalkozások mellett a kisvállalkozásokat is támogatni szeretnénk.

A helyi termék mindig is kiemelkedő szerepet játszott a LEADER életében, belföldi és nemzetközi együttműködések alakítottunk ki a témában. A megalakult REL csoport is a helyi termékekre épít, így a jövőben mindenképpen szükséges ezek fejlesztése, több helyi termék előállításának segítése

2. Turizmus fejlesztése

Jelen cél támogatható mind a vállalkozások indítása, mind a megújuló energia fejlesztése cél esetében is, azonban úgy gondoljuk, hogy külön célként kell megjelenítenünk a turizmusfejlesztést. Mint már korábban említettük a térség meghatározó természeti erőforrása a Tisza-tó, illetve a Tisza. Abádszalók esetében nagyon sok szálláshelyet üzemeltető magánszemély található, akiknek a LEADER jelent előrelépési lehetőséget. Abádszalók mellett Tiszafüred, Tiszadersz, Tiszaszőlős és még több településen is meghatározó természeti érték a folyó közelsége. Nemcsak a szálláshely miatt, hanem nagyszerű horgászati lehetőség is.

A Tisza és a Tisza-tó mellett a térségben jelen van a gyógyvíz is: Berekfürdő és Tiszaörs gyógyvize nemzetközileg ismert.

3. Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése

Korábbi időszak fejlesztési elképzeléseiből kimaradt, azonban most igény mutatkozott a közösségi terek fejlesztésére. Gondolunk itt a játszótéri eszközökre, padokra stb. A közösségi élet fejlesztéséhez hozzátartozik a hagyományörző rendezvények tartása, illetve szeretnénk kézműves foglalkozásokhoz szükséges eszközök beszerzéséhez támogatást nyújtani, mely segít fenntartani a régi, elfeledett szakmákat.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

Az egyes intézkedéseket az alábbi szerkezetben kérjük bemutatni:

1) Az intézkedés megnevezése: **Vállalkozások fejlesztése**

2) Specifikus cél: a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése; megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten

3) Indoklás, alátámasztás: A térségben a gazdaság területi és szervezeti koncentrációja erős, szükséges a kisebb vállalkozások fejlesztése, hogy a piaci versenyt tartani tudják a nagy vállalkozásokkal szemben.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Eszköz/gépbeszerzés
- épület, építmény építése, felújítása, bővítése
- marketing
- infrastruktúra fejlesztés
- megújuló energia
- projekt előkészítés – tervezés
- általános költség – műszaki ellenőr

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Szálláshely szolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenységek támogatása
- Helyi termék előállításához kapcsolódó fejlesztés
- Mobiltelefon, televízió vásárlása
- Tanácsadó iroda fejlesztése
- Építés, felújítás lakóingatlanok minősített ingatlanon
- Helyi termék előállításának fejlesztése

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás: A 2014-20-as időszakban a helyi gazdaságfejlesztési területeken kialakított támogatások a TOP Plusz és EMVA források terhére folytatódnak, a lehatárolás továbbra is területalapú lesz nem vidéki illetve vidéki területek. EMVA szempontból a „vidéki térségnek” tekintett területek kategóriáinak meghatározása a tagállamok feladata, a lehatárolás nem változott a 2014-20- hoz képest.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól

kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások – mikro - és kisvállalkozások
- Östermelők

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A kiválasztási kritériumok biztosítják, hogy valóban azok a projektek kapnak támogatást, amelyek hozzájárulnak a stratégia céljainak megvalósulásához, ezért az egyes intézkedések alatt meghatározott kritériumoknak logikailag összefüggésben kell lenniük az intézkedésekhez tartozó céllal/célokkal.

Irányadó kiválasztási elvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- innovatív megoldások,
- a mérföldkövek és célok realitása, amennyiben lehet, azok mérhetősége,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont, beszerzés a HACS területéről valósul meg
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módjának leírását (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás megléte.
- HACS tagság (több pont a régebbi tagoknak)
- HACS tagság fenntartása

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 180.000.000 Ft
- b) támogatás intenzitása termelő beruházás esetén: 65 %
zöld beruházás esetén legfeljebb: 80 %

c) a projektméret korlátai: 2.000.000 Ft – 15.000.000 Ft

d) a támogatás módja(hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás): hagyományos

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.04.01.

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: Az intézkedés megvalósításának becsült kezdete és vége, féléves pontossággal. 2024.01.01.-2027.12.31.

10. Kimeneti indikátorok:

Létrehozott munkahelyek száma: 2 db

Beszerzett eszközök száma: 20 db

Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 10 db

1. Az intézkedés megnevezése: Turizmus fejlesztése

2. Specifikus cél:

a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten

turizmus fejlesztése

közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése

3. Indoklás, alátámasztás:

A térségben kiemelt szerepe van a Tisza-tó és a termál/gyógyvizek meglétének. Ezáltal a turizmus az egyik kiemelkedő gazdasági ág. A területi integritás miatt szükséges mind a minőségi szálláshelyek, a kiegészítő szolgáltatások, programok megléte.

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Eszköz/gépbeszerzés
- épület, építmény építés, felújítás
- kötelező nyilvánosság biztosítás
- marketing: szórólapok, kiadványok készítése
- online megjelenés
- infrastruktúra fejlesztés
- megújuló energia
- projekt előkészítés – tervezés
- általános költség – műszaki ellenőr
- rendezvényterek, parkok, játszóterek, piac/elárusítóhelyek kialakítása, fejlesztése

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személy és tehergépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Mobiltelefon vásárlása
- Tanácsadó iroda fejlesztése (pályázati tanácsadó, könyvviteli tanácsadó)
- Építés, felújítás lakóingatlanok minősített ingatlanon, kivéve ha az adott ingatlan szálláshelyként üzemel, melyet az illetékes jegyzőnek szükséges igazolnia

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A turizmus fejlesztését, így a falusi szálláshelyek létrehozását, fejlesztését az EMVA forrásai támogatják a mezőgazdasági termelők tevékenységének diverzifikációját és a vállalkozások indítását célzó intézkedések keretében. A LEADER keretében ilyen jellegű fejlesztések megvalósítására is van lehetőség, ha a Helyi Akciócsoport úgy dönt. A GINOP Plusz és a TOP Plusz keretében ilyen jellegű turisztikai fejlesztések támogatása nem lehetséges, így biztosítva a megfelelő lehatárolást.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő

támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7. A jogosultak köre: Ebben a pontban nevezze meg, hogy kik lehetnek a támogatás jogosultjai. Az IH által elfogadott HFS megvalósításában partnerek lehetnek:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Egyesületek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A kiválasztási kritériumok biztosítják, hogy valóban azok a projektek kapnak támogatást, amelyek hozzájárulnak a stratégia céljainak megvalósulásához, ezért az egyes intézkedések alatt meghatározott kritériumoknak logikailag összefüggésben kell lenniük az intézkedésekhez tartozó céllal/célokkal.

Irányadó kiválasztási elvek:

- a támogatás igénybevételének feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése,
- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- illeszkedés a HFS céljaihoz,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- a mérőszámok és célok realitása, amennyiben lehet, azok mérhetősége,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknel (TNC)
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módjának leírását (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- a tervezés ütemezését (helyi felhívások, források),
- humán erőforrás megléte.
- HACS tagság (előnyt élveznek a régebbi tagok)
- HACS tagság fenntartása

9. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagyságaa: 220.000.000 ft
- b) támogatás intenzitása termelő beruházás esetén: 65 %
zöld beruházás esetén legfeljebb: 80 %
Amennyiben nem gazdaságfejlesztés történik az intenzitás: 95 %
- b. a projektméret korlátait; 2.000.0000 Ft – 20.000.000 ft
- c. a támogatás módját (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás): hagyományos

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.04.01.

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: Az intézkedés megvalósításának becsült kezdete és vége, féléves pontossággal. 2024.01.01.-2027.12.31.

12. Kimeneti indikátorok:

Létrehozott munkahelyek száma: 2 db

Beszerzett eszközök száma: 20 db

Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 10 db

1. Az intézkedés megnevezése: Helyi termék előállításának támogatása

2. Specifikus cél:

a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;

megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten, helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése;

3. Indoklás, alátámasztás:

Erős agrárium jellemzi a térséget, melyet szükséges átalakítani az időjárási körülményekhez alkalmazkodva. Szükséges kiterjeszteni az agráriumot a helyi termék előállítására, annak erősítésére.

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Eszköz/gépbeszerzés
- építés, felújítás
- kötelező nyilvánosság biztosítás
- marketing
- infrastruktúra fejlesztés
- megújuló energia
- projekt előkészítés – tervezés
- általános költség – műszaki ellenőr
- online megjelenés

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Szálláshely szolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenységek támogatása
- Mobiltelefon, televízió vásárlása
- Tanácsadó iroda fejlesztése (pályázatíró, könyvelő)
- Építés, felújítás lakóingatlanok minősített ingatlanon

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: 2020-tól az élelmiszeripari vállalkozások kikerülnek a GINOP Plusz hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásából, 2021-2022-ben a VP-től, 2023-2027-től pedig a KAP ST-től kapnak átfogó támogatást. Az élelmiszeripari vállalkozások ugyanakkor továbbra is igényelhetik K+F és ESZA típusú támogatásaikat a GINOP Plusz keretében élelmiszeripari célú (TEAOR szám alapján) kidolgozott tevékenységekre. Az innováció területén a KAP ST továbbra is finanszírozza az Európai Innovációs Partnerség (EIP) projektjeit.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7. A jogosultak köre: Ebben a pontban nevezék meg, hogy kik lehetnek a támogatás jogosultjai. Az IH által elfogadott HFS megvalósításában partnerek lehetnek:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Egyesületek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)
Akik helyi termék előállításal foglalkoznak, székhellyel, telephellyel vagy fióktelephellyel rendelkeznek a Tisza-menti LEADER HACS illetékes területén.

8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Irányadó kiválasztási elvek:

- a támogatás igénybevételének feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése,
- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- illeszkedés a HFS céljaihoz,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- a mérőszámok és célok realitása, amennyiben lehet, azok mérhetősége,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módjának leírását (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- a tervezés ütemezését (helyi felhívások, források),
- humán erőforrás megléte.

9. Tervezett forrás:

az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagyságát: 70 millió Ft

támogatás intenzitása termelő beruházás esetén: 65 %

támogatási intenzitás nem termelő beruházás esetén legfeljebb 100 %

zöld beruházás esetén legfeljebb: 80 %

a projektméret korlátait; 2.000.000 Ft-20.000.000 Ft

a támogatás módját (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás) Hagyományos

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.04.01.

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: Az intézkedés megvalósításának becsült kezdete és vége, féléves pontossággal. 2024.01.01.-2027.12.31.

12. Kimeneti indikátorok: A célértékek legyenek arányban az intézkedésre allokált forráskerettel, a 8.3-as pont alapján.

Létrehozott munkahelyek száma: 2 db

Beszerezett eszközök száma: 5 db

Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 10 db

1. Az intézkedés megnevezése: Közösségi fejlesztések

2. Specifikus cél:

megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten, közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése

3. Indoklás, alátámasztás:

A térség népessége eléggé elöregedő, magas az elvándorlási ráta. Ennek a problémának egyik megoldása a munkahelyek teremtése mellett az életminőség javítás. A hagyományok átörökítése is feledésbe merül napjainkban. Mind a két problémára megoldást jelent a közösségi rendezvények, kézműves képzések és a hagyományörző szakkörök támogatása

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Eszköz/gépbeszerzés
- építés, felújítás
- kötelező nyilvánosság biztosítás
- marketing
- infrastruktúra fejlesztés
- megújuló energia
- projekt előkészítés – tervezés
- általános költség – műszaki ellenőr
- rendezvény
- képzés
- szakkör

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Szálláshely szolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenységek támogatása
- Mobiltelefon, televízió vásárlása
- Tanácsadó iroda fejlesztése
- Építés, felújítás lakóingatlanok minősített ingatlanon

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Civil szervezetek, önkormányzatok rendezvényeinek és eszközbeszerzésének egyéb operatív forrásból nincs támogatási lehetőség

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7. A jogosultak köre: Ebben a pontban nevezik meg, hogy kik lehetnek a támogatás jogosultjai. Az IH által elfogadott HFS megvalósításában partnerek lehetnek:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek – önkormányzatok, önkormányzatok intézményei
- Egyesületek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A kiválasztási kritériumok biztosítják, hogy valóban azok a projektek kapnak támogatást, amelyek hozzájárulnak a stratégia céljainak megvalósulásához, ezért az egyes intézkedések alatt meghatározott kritériumoknak logikailag összefüggésben kell lenniük az intézkedésekhez tartozó céllal/célokkal.

Irányadó kiválasztási elvek:

- a támogatás igénybevételének feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése,
- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- illeszkedés a HFS céljaihoz,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- a mérőszámok és célok realitása, amennyiben lehet, azok mérhetősége,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módjának leírását (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- a tervezés ütemezését (helyi felhívások, források),
- humán erőforrás megléte.

9. Tervezett forrás: Ebben a pontban határozzák meg:

az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagyságát: 40.000.000 Ft

támogatás intenzitása termelő beruházás esetén: 65 %

támogatás intenzitás nem termelő beruházás esetén legfeljebb 100 %

zöld beruházás termelő beruházás esetén legfeljebb: 80 %

a projektméret korlátait; 1.000.000 Ft – 5.000.000 Ft

a támogatás módját (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás): hagyományos

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.04.01.

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: Az intézkedés megvalósításának becsült kezdete és vége, féléves pontossággal. 2024.01.01.-2027.12.31.

12. Kimeneti indikátorok:

A célértékek legyenek arányban az intézkedésre allokált forráskerettel, a 8.3-as pont alapján.

Megvalósult rendezvények száma: 10 db

Beszerzett eszközök száma: 5 db

Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 10 db

Fejlesztéssel érintett szervezetek száma: 10 db

9.2 Együtműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együtműködések megvalósítása:

Egyesületünk korábban is több térségi és nemzetközi együtműködési projektet valósított meg mind a 2014-2020, mind pedig a 2007-2014-es fejlesztési időszakban.

A 2023-2027-es fejlesztési időszakban is szeretnénk együtműködési projekteket megvalósítani leginkább szomszédos LEADER HACS területeken működő szervezetekkel

Helyi termék mozgó piac kialakítását tervezzük együtműködés keretében. A mozgó vontatmánnyal roadshow-szerűen jelennénk meg a térségi falunapokon, rendezvényeken, ahol a helyi termékeket mutatnánk be. Mint REL piacszervezőként Egyesületünk nagy hangsúlyt szeretne a helyi termékekre fordítani

Ehhez kiegészítésként fóliasátrak kiépítése lenne a cél, ahol meg lehetne termelni a zöldség/gyümölcsöket is.

Továbbá térségek közötti együtműködésben tervezzük a turisztikai ágazat fejlesztését, vendégéjszakák számának a növelését, a kor igényinek megfelelő szálláshelyek és szolgáltatások kialakítását, tanulva helyi jó példákból. A térség kiemelkedő turisztikai helyszíne a Tisza-tó, mely pihenésre és szórakozásra egyaránt alkalmas. Azonban nincs még úgy kiépítve, fejlesztve, mint a Velencei-tó vagy akár a Balaton. Későbbiekben ezen területekről tervezünk jó példákat, együtműködések kialakítani.

Egy korábbihoz hasonló rendezvénysorozatot is szeretnénk ismét megvalósítani, a korábbi fejlesztési szakaszban sajnálatos módon a COVID miatt sok rendezvény nem valósult meg, így most szeretnénk tartani egy hungarikum rendezvénysorozatot együtműködés keretében.

Nemzetközi együtműködés területén szeretnénk folytatni egy már korábban elkezdett együtműködést a romániai Bihar Megyei Helyi Akciócsoporttal, akikkel korábban is valósítottunk meg közös projektet a hagyományörző gasztronómia területén. De új együtműködésekre is nyitottak vagyunk akár a korábban megkezdett lengyel vagy francia vonalat folytatva. Az együtműködések alapjai a mezőgazdaság és a helyi termékek lennének.

A 2022-ben megtartott Ökosport és Fesztiválhétvége alatt több nemzet hagyományos ételeit kóstolhatták meg a rendezvényen részt vevők. Az eseményen különböző nemzetiségű látogatók megismerhették a hagyományos magyar ételeket is. Nemcsak ételeket, hanem nemzeti kultúrát (zenét) is hallhatunk, mely rendezvényt a jövőben is szeretnénk

b) Egyéb együtműködések megvalósítása:

Az Egyesület legfőbb együttműködése a REL csoport, ahol 10 termelő összefogásával valósít meg közös projektet. A HACS, mint piacszervezőként van jelen a projektben. Célunk a helyi termékekre (helyben megtermelt, előállított termékek) népszerűsítése, piaci megjelenésének támogatása. A későbbiekben a csoport tagjait szeretnénk bővíteni. A projekt része a helyi védjegy kialakítása is, mellyel biztosítani tudjuk a termékek minőségét is.

9.3 Kommunikációs terv

1. a célcsoport(ok) meghatározása:

A Helyi Fejlesztési Stratégia megismertetése nem csak a végrehajtás során, de már a tervezés időszakában is fontos. A kommunikáció és tájékoztatás a HACS területén működő helyi szereplőkre fókuszál, kiemelt célcsoportok a helyi gazdasági tevékenységet végzők, civil szervezetek, valamint az önkormányzatok.

2. a kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása, beleértve a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatásának módját;

A tervezési és végrehajtási folyamatokban több kommunikációs sávot használ a munkaszervezet. A hírelés elektronikus formában a következő módokon történik: saját weboldalon (www.tiszamentikozosseg.hu), saját, több éve működtetett social media (facebook), e-mail tájékoztatás (mind a tagok, mind az ügyfelek és érdeklődők körében). A személyes kommunikáció a stratégia végrehajtásánál kerül alkalmazásra leginkább, erre a fórumok tartását tartjuk a leghatékonyabbnak, ahol a kommunikáció közvetlenebb, visszacsatolható és interaktív. Ugyanilyen hasznos kommunikáció az ügyfélfogadás is, ahol szintén személyes tájékoztatás történik irodánkban. További kommunikációs forma a telefonos kommunikáció, amelyre minden hétköznap ügyfélfogadási időben lehetőség van.

3. a HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja;

Minden releváns dokumentum és adat a weboldalon megtalálható, mint pl. az Egyesület szabályzatai és alapinformációk, valamint a stratégia végrehajtásával kapcsolatos információk is, az adatvédelem feltételeit betartva. Irodánkban is minden szükséges és releváns dokumentáció megtalálható, amelybe mindenki jogosultságának megfelelően betekinthez.

4. a kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása;

A kommunikációs feladatokért a munkaszervezet felelős, a munkaszervezet vezető utasításának megfelelően.

5. a HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

A kommunikáció ütemterve az aktualitásokhoz igazodik, a munkaszervezet az új és fontos információkat megosztja a releváns célközönségnek.

6. a kommunikációs tevékenység pénzügyi terve.

A működési forrás terhére történik, minimális költségekkel.

9.4. Egyéb, a HACCS által megvalósított projektek

Közösségi marketingközpont létesítése

Egyesületünk támogatást nyert REL jogcím keretében, mint piacszervező. A költségek nagy részét a marketingtevékenység teszi ki, így szeretnénk egy saját LEADER projektet, amelyben egy „marketing központot” szeretnénk létrehozni. Ehhez szeretnénk beszerezni az alábbi eszközöket:

- lézergravírozó gép
- varró – és hímzőgép
- textilnyomtató
- plotter
- csomagolóanyag nyomtató
- hőprés

A REL csoport és az egyesületi tagok részére a címkéket, csomagolóanyagokat logóznánk, feliratoznánk.

Az elnyert REL jogcímben támogatást nyertünk helyi védjegy kialakításában, ezt a védjegyet saját magunk szeretnénk biztosítani a tagjaink részére, mellyel megkülönböztethetnénk a Tisza-menti terméket a többitől.

A marketingközpontot bárki (felügyelet mellett) használhatja, abból bevétele az Egyesületnek nem keletkezik, az iroda nyitvatartási idejében a gépeket mindenki saját maga tudja használni, szükséges anyagokat maguknak biztosítják.

A működése úgy nézne ki, hogy a szükséges alapanyagot mindenki magának hozná, mi pedig a gépeket biztosítjuk a logózáshoz, így nekik sokkal kedvezőbb lesz a marketinganyagok elkészítése, hiszen csak alapanyagárba fog kerülni – ezt nem az Egyesületnek fizetik, hanem ahonnan megveszik az alapanyagot.

Például már egyeztetünk a nagyiváni Önkormányzattal, ahol nemrég adtak át egy gluténmentes üzemet. Problémát okoz nekik jelen pillanatban a csomagolóanyag logózása. Tájékoztattuk, hogy nálunk tervbe van egy Közösségi marketingközpont létrehozása, ahol saját maguknak elő tudják állítani a csomagolóanyagokat. Az ötletet üdvözlötte az üzem képviselője, mivel tájékoztatása szerint ezen költség nagyon magas és jó lenne, ha tudnának rajta spórolni.

Tehát az üzem megveszi a tálcákat, fóliákat, zacskókat, eljön hozzánk és saját maga készíti el a címkéket a beszerzett gépekkel, azért bevétel nem fog keletkezni.

A fejlesztés forrásigénye: 8.500.000 ft

10 Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
  - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
  - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
  - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
  - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;

- azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
- azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
- azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
  - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
  - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
  - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
  - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását. A program működtetése során két lényeges feladatot szükséges teljesíteni:

- a program hatékony végrehajtását (programirányítás), és
  - annak mérését, hogy a program elérte-e a kívánt hatásokat.

Ennek érdekében a támogatást igénylőkkel folyamatosan tartjuk a kapcsolatot, kimutatásokat készítünk a projektek aktuális állásáról, az ügyfelektől beszámolót kérünk. A kérelmek állapotát figyelemmel kísérjük a kérelemkezelő rendszerben.

A vállalt indikátorokat évente felülvizsgáljuk, a munkaszervezeten belül 1 fő feladata lesz a monitoring.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	0	0	10	30	50	60	60
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekbe	gazdaságok száma	10	10	12	15	20	25	28

	n részt vevő gazdaságok aránya								
Kiepitett megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	0	0	0	0	0	0	0
	Napelemes fejlesztések		0	0	5	10	12	14	15
	Biomassza		0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb		0	0	0	0	0	0	0
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	0	0	1	2	3	4	6
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	0	0	20	30	40	40	40
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	0	0	0	0	0	0	0
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel	fő	0	0	600 0	1400 0	2500 0	35000 0	3700 0

	rendelkező vidéki lakosság aránya								
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő	0						
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db	0	0	10	20	35	45	45
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	0	0	10	20	30	40	40
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	0	0	2	5	8	10	10
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	0	0	3	6	8	10	10
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	0	0	2	4	7	10	10

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Vállalkozások fejlesztése	0	0	100	80	0	180	35
2.	Turizmusfejlesztés	0	0	150	70	0	220	42
3.	Helyi termék előállítása	0	0	40	30	0	70	13
4.	Közösségi fejlesztések	0	0	10	30	0	40	8
5.	Saját projekt	0	8,5	0	0	0	8,5	2
	Összesen	0	8,5	300	210	0	518,5	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0	36	36	36	36	144
Animációs költségek	0	2,7	2,7	2,7	2,7	10,8
Egyéb tervezett bevételek	0	6	6	6	6	24
Összesen	0	44,7	44,7	44,7	44,7	178,8

A forrásallokáció módosítható a HFS megvalósítása során.

- A működési költségek az alábbiakat tartalmazzák:

A munkaszervezet bére és járulékai, cafetéria, munkabajárás térítése saját gépjárművel az alábbiak szerint:

3 fő munkavállaló:

- 1 fő munkaszervezet vezető
- 1 fő munkaszervezet vezető helyettes
- 1 fő ügykezelő

Továbbá az elnök munkaviszonyban látja el a teendőit.

Ebbe a költségbe tartozik az esetleges elnökségi üléseken részt vevők tiszteletdíja és annak járulékai, ezt csak abban az esetben fizetjük ki, amennyiben részt vesz az ülésen.

Illetve a HBB tagok is tiszteletdíjban részesülnek amennyiben részt vesznek az ülésen. Ennek a költsége is ebbe a kategóriába sorolandó.

Működési költség átalány részébe tartoznak az alábbi költségek:

- vízdíj
- szemétszállítás díja

- telefon/internet
- áramdíj
- gázdíj
- könyvelési költség

Az iroda bérleti díjáért nem kell fizetnünk, azt térítésmentesen használhatja Egyesületünk egy korábbi beruházás végett.

Évente egyszer kell fizetnünk könyvvizsgálati díjat.

Eszközbeszerzéseként - az iroda fenntartása végett – laptop vásárlást tervezünk majd, további eszközre nincs szükség, minden rendelkezésre áll.

Animációs költségek: ide tervezzük a HFS népszerűsítésével kapcsolatos kiadásokat

Egyéb bevételek: ide tervezzük a tagdíjakat és a belépési díjakat. Jelenleg 150 tagja van az egyesületünknek, az éves szinten átlagban 6 millió Ft bevételt jelent.

Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

- a) A HACS összetétele (elnökség, tagság, munkacsoportok taglistája név/szervezet, a HACS-ban betöltött pozíció és a szakterület megnevezésével).

Egyesületünk tagsága 3 szférából tevődik össze, a lefedett LEADER térség önkormányzatai, vállalkozásai/őstermelői és civil szervezetei.

Az Egyesület legfőbb szerve a Közgyűlés, munkáját tagozatokba tömörülve végzi. Jelenleg 150 tagja van. A tagok közül 20 közszféra, 18 civil szervezet, 112 pedig üzleti sféra. Hatáskörébe tartozik többek között az Alapszabály elfogadása és módosítása, az SZMSZ elfogadása és módosítása, tagdíj mértékének megállapítás, éves költségvetés meghatározása és elfogadása, elnökség éves beszámolójának elfogadása, FB éves jelentésének elfogadása, valamint a vezető tisztségviselők megválasztása és visszahívása, tiszteletdíjak megállapítása.

Az egyesület elnöksége 7 fős, melynek létszámát a közgyűlés által elfogadott alapszabály határozza meg. Az elnökségben a szférák aránya: civil: 43%, köz: 28,5%, üzleti: 28,5%. Az elnökség feladata és jogköre: minden, a közgyűlés hatáskörébe nem tartozó feladatellátás, képviselők delegálása egyéb szervezetekbe, munkaszervezet vezetéséért felelős munkaszervezet vezető kiválasztása, döntés két közgyűlés közötti időszakban az Egyesület ügyeiben (amennyiben az nem közgyűlési hatáskör). Továbbá önt többek között pártoló tag felvételéről, javaslatot tesz a tag személyére, határoz pártolótag és tag törlése ügyében, elkészíti az éves beszámolót, az éves költségvetést és a közgyűlés elé terjeszti azt.

- b) A HACS döntéshozó testületének bemutatása

Az elnökség jelenlegi összetétele:

	Tisztségviselő neve:	Képviselet szervezet:	Tisztsége:
1	Czinege Kálmán Lászlóné	Nagyiváni Kultúráért Alapítvány	elnök
2	Krupa István	Krupatechnika Kft	alelnök
3	Dr Fazekas Gábor Gyula	Karcag Kincse Nonprofit Kft	Elnökségi tag
4	Dániel Csaba	Egyéni vállalkozó	Elnökségi tag
5	Bakos László	Egyéni vállalkozó	Elnökségi tag
6	Sári Kovács Szilvia	Első Magyar Kert Szövetkezet	Elnökségi tag
7	Hubai Imre Csabáné	Bereki Kertbarátok Köre Egyesülete	Elnökségi tag

Az elnök az Egyesületet önállóan képviseli. Szervezi az Elnökség és a Közgyűlés munkáját, összehívja és vezeti az Elnökség üléseit, vezeti a Közgyűlést, felügyeli az Egyesület gazdasági ügyeinek alakulását, az Egyesület bankszámlája felett az Alelnökkel együttesen rendelkezik, továbbá felvilágosítást és tájékoztatást ad az Egyesület tevékenységéről.

Az Egyesület Felügyelő Bizottsága 3 tagú, mindhárom szférát képviseli. Az FB-t a közgyűlés az Egyesület működésének és gazdálkodásának ellenőrzése céljából hozza létre. A Felügyelő Bizottság csak a közgyűlésnek alárendelt testület.

A munkaszervezet az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat. A munkaszervezet munkáját a munkaszervezet vezetője irányítja. A munkaszervezet vezető gondoskodik a munkaszervezet vezetéséről, eljár és dönt a Közgyűlés és az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben, gondoskodik az Egyesület nyilvántartásainak a vezetéséről, gondoskodik az SZMSZ elkészítéséről és javaslatot tesz annak módosítására. Elnök vagy alelnök akadályoztatása esetén a bankszámla felett a nem akadályoztatott tisztségviselővel együttesen rendelkezhet. A munkaszervezet hatásköre az Egyesület működésének, működtetésének biztosítása. Kapcsolattartás az Egyesület tagjaival, Irányító Hatósággal, kistérségi koordinátorokkal és egyéb érdekképviselői szervezetekkel. A munkaszervezet gondoskodik az Egyesület szerveinek és egyéb tisztségeinek, egységeinek működését biztosító adminisztratív és számviteli feladatok ellátásáról. Közreműködik a Helyi Fejlesztési stratégia megvalósításában, és az ahhoz kapcsolódó feladatok végrehajtásában, elősegíti a pályázatok ismertetését. Az Egyesület működésével kapcsolatosan operatív feladatokat lát el. Az Egyesület tagsági és a tagdíjfizetés nyilvántartását naprakészen vezeti. A munkaszervezet közreműködik a közgyűlés határozatainak és az elnökség határozatainak végrehajtásában.

Az Egyesületnek van Helyi Bíráló Bizottsága, amely 12 főből áll, minden szférából 3-3 tag és 1-1 póttag alkotja. Működésüke a Helyi Bíráló Bizottság eljárásrendje szabályozza.

Egyéb hivatalos szerve nincs az Egyesületnek, azonban létrejönnek eseti munkacsoportok úgy, mint a tervezést koordináló csoport a Stratégia megalkotása céljából.

c) A HACS tervezett munkaszervezeti felépítésének bemutatása (személyek, feladatok, helyszín stb.)

A munkaszervezet dolgozói tevékenységüket munkaviszony keretében látják el. A munkáltatói jogkört a munkaszervezet vezető látja el. A munkaszervezet vezető munkáltatója az elnök.

A munkaszervezetben jelenleg 3 fő dolgozik:

- Vass Renáta: munkaszervezet vezető. Feladatai: gondoskodik a munkaszervezet vezetéséről, gyakorolja a munkáltatói jogokat, eljár és dönt a közgyűlés és az elnökség által hatáskörbe utalt ügyekben. Gondoskodik a nyilvántartás vezetéséről, elnök vagy alelnök akadályoztatása esetén a bankszámla felett a nem akadályoztatott tisztségviselővel együttesen jár el, továbbá gondoskodik az iroda fenntartásáról, működtetéséről. Feladatok: Működéshez szükséges kifizetési kérelmek összeállítása, benyújtása a kincstár elektronikus felületén keresztül. HFS elkészítés, folyamatos felülvizsgálat, pályázati felhívások készítése, rögzítése az IER-ben. Felhívásokra tervezett források figyelemmel kísérése, forrásátcsoportosítása kezdeményezése, végrehajtása. A beérkezett kérelmek ügyintézése IER-ben, hiánypótlások összeállítása, feldolgozása, HBB elé terjeszteni a beérkezett kérelmeket, azokat elfogadásra vagy elutasításra javasolni, rangsort készíteni. Folyamatos kapcsolattartás és segítségnyújtás az ügyfelek részére.

- Tóth Ibolya: munkaszervezet vezető-helyettes: A munkaszervezet vezető akadályoztatása esetén az ő feladatainak az ellátása, azon túlmenően: A beérkezett kérelmek ügyintézése IER-ben, hiánypótlások összeállítása, feldolgozása. Folyamatos kapcsolattartás és segítségnyújtás az ügyfelek részére.

- Vass Lászlóné: kisegítő ügyintéző : A beérkezett kérelmek ügyintézése IER-ben, hiánypótlások összeállítása, feldolgozása. Folyamatos kapcsolattartás és segítségnyújtás az ügyfelek részére. Beérkezett Változás bejelentések vizsgálata.

A munkaszervezet irodája az Egyesület székhelyén található (5231 Fegyvernek, Szent Erzsébet út 169.)

d) A működés fizikai feltételeinek rendelkezésre állását és a fenntartás biztosítását is be kell mutatni.

Az iroda működtetése megoldott, az infrastrukturális feltételek biztosítottak, 3 munkaállomás van kialakítva, de igény szerint bővíthető. Az Egyesület finanszírozása zavartalan volt az előző időszakban, várhatóan az elkövetkező időszakban sem lesznek problémák.

A HACS szervezeti felépítése, szerepek és eljárások: Ebben a részben a HACS szervezeti felépítésének bemutatását javasolt összekötni a működés hogyanjának leírásával: az egyes szervezeti egységek összetételének (kapacitások, készségek, reprezentativitás stb.), feladatainak és az irányítás és munkavégzés módjának együttes kifejtésével az alábbi szerkezetben:

- HACS szervezeti felépítése (az egységek megnevezése, humán kapacitás, összetétele, feladat és felelősségi körei, jogosítványai), a HACS tagsága (mellékletben) és az esetleges munkacsoportok, szervezeti alegységek (amennyiben vannak) bemutatása (összetétel, feladat),
Az Egyesület legfőbb szerve a közgyűlés, feladata a Stratégia jóváhagyása
Elnökség, egyben mint munkacsoport is részt vesz a Stratégia elkészítésében
A munkaszervezet dolgozza ki a stratégiát, dolgozza fel az összegyűjtött adatokat, projektötleteket.

- hogyan válhat valaki taggá, hogyan történik a szervezeti egységek kialakítása, a személyek kiválasztása:
  - Az egyesület nyitott, annak bárki tagja lehet, aki teljesíti a belépési feltételeket, melyek a következők:
    - belépési szándéknyilatkozat megküldése, melyet két tag ajánlással szükséges ellátni
    - a belépési nyilatkozattal elfogadja az alapszabályunkat
    - megfizeti az egyszeri belépési és az éves tagdíjat
  - A tagdíj mértékét az alapszabályunk tartalmazza, amely jelenleg a következő szerint alakul:
    - Egyszeri belépési díj: 50.000 Ft
    - Éves tagdíj: önkormányzatoknak: 100.000 Ft/év
Vállalkozóknak, őstermelőknek: 50.000 Ft/év
Civil szervezeteknek: 36.000 Ft/év

Amennyiben ezen feltételeket teljesítette a belépni szándékozó személy/szervezet a közgyűlés hagyja jóvá a felvételét, melyről határozat készül.

A létrejövő csoportok, bizottságok kialakítása esetén a személyek kiválasztása a közgyűlés feladata mindig. A szférák jelölnek maguk közül személyeket, akiket a közgyűlés minősített többséggel jóváhagy.

- a HACS tagokkal kapcsolatos alapelvárások
  - A HACS tagsággal szemben az alapelvárás, hogy vegyen részt az Egyesület munkájában, segítse azt, legfőképpen amikor fontos dolgokról szükséges dönteni, vegyen részt az üléseken és mondja el véleményét/álláspontját. Az éves tagdíj megfizetése alapelvárás, amennyiben ezt valaki nem teljesíti felszólításra sem töröljük a tagság közül.
- bármilyen hozzájárulás, amellyel a tagok, vagy egyéb partnerek segíthetik a HACS munkáját
Amennyiben az egyesületünk részt vesz egy-egy rendezvényen/eseményen a tagok önállóan felajánlják segítségüket. Gondolva itt pl OMÉK-en való részvétel, az egyik tag a szállításban segített, mások a standok berendezésénél vagy akár a helyi termékek összegyűjtése esetében is mindenki azonnal segítő kezet nyújt felénk.

A HACS által javasolt döntéshozási alapelvek bemutatásánál térjenek ki arra, hogy kik vesznek részt, milyen jogosultsággal, feladattal és felelősségi körrel milyen típusú döntésben? A HFS e fejezetének tartalmaznia kell a térségi animációra és a projekt fejlesztésre vonatkozó szervezeti és működési elképzeléseket és az erre alkalmas és rendelkezésre álló humán erőforrás bemutatását.

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

- a folyamat szakaszainak bemutatása, milyen módon, milyen gyakorisággal tervezik a pályázatok értékelését (folyamatos pályáztatást és szakaszos értékelést feltételezve);

Az előző időszakhoz hasonlóan az első körös felhívásokat folyamatos pályáztatásként szeretnénk meghirdetni, mivel sokan várják már a lehetőséget, így biztosan sokan is fogják benyújtani kérelmüket. Ezáltal nem kell megvárunk a

szakasz végét, a felhívások benyújtását lezárhatjuk, ha érkezett elegendő kérelem a meghirdetett forrásra. Így nem lesz plusz munka sem a támogatást igénylőnek, sem pedig a HACS munkaszervezetnek.

A későbbiekben a szakaszos elbírálást részesítjük előnyben

- kik vesznek részt a folyamat egyes szakaszaiban, mi a feladatuk és a felelősségük. Sokhelyütt ún. szelekciós vagy értékelési bizottságok végzik a projektek értékelését. Ebben az esetben ezt jelezni kell a HFS-ben és be kell mutatni a működés szabályait,

Az értékelési szakaszokban csak a munkaszervezet vesz részt, külső személyek nem. A feladata mindenkinek ugyanaz, csak a beérkezett kérelmek vannak felosztva a munkaszervezet között. Az egyes munkafolyamatot mindig ellenőrzi egy másik munkatárs. A kérelmekről a HBB dönt, melyet a munkaszervezet vezető terjeszt elő.

A rangsorolás a munkaszervezet vezető feladata.

- a döntéshozás módjának bemutatása (súlyozásos pontozás, konszenzus, szavazás, ezek variációi, határozatképesség feltétele stb.);

Minden felhívás esetében pontozási tábla készül, a legtöbb pontot elérő kérelmek tudnak támogatásban részesülni, melyet a HBB jóvá hagy, a rendelkezésre álló forrás erejéig.

- a kiválasztás szempontrendszerének bemutatása.

A kiválasztás esetében a pontozási tábla és a projektterv minősége lesz a mérvadó.

Fontosnak tartjuk, hogy az Egyesület életében részt vevő személyek „kiemelten” legyenek kezelve, így plusz pontban részesül minden egyes felhívásunknál az a személy/szervezet aki tagsággal rendelkezik, sőt minél régebb óta tag annál több pontot kap.

Fontosnak tartjuk a helyi gazdaság fejlesztését, így plusz pontban részesül az a támogatást igénylő, aki a térségi vállalkozótól szerzi be a szolgáltatást/eszközt

Az esélyegyenlőséget szem előtt tartva a hátrányos helyzetű csoportok alkalmazása is kiválasztási szempont lesz.

A települési és járás besorolásért járó pont a korábbi évekhez hasonlóan lesz meghatározva.

Előnyben részesítjük a helyi terméket előállító szervezeteket, illetve a társadalmi szerepvállalást is.

Tisza-menti LEADER Közhasznú Egyesület 2023. évi taglista

	Közsféra tagozat
1.	Abádszalók Város Önkormányzata (Abádszalók)
2.	Fegyvernek Város Önkormányzata (Fegyvernek)
3.	Karcag Városi Önkormányzat (Karcag)
4.	Kenderes Város Önkormányzat (Kenderes)
5.	Kuncsorba Község Önkormányzata (Kuncsorba)
6.	Kunhegyes Városi Önkormányzat (Kunhegyes)
7.	Kunmadaras Nagyközség Önkormányzata (Kunmadaras)
8.	Tiszaderzs Község Önkormányzata (Tiszaderzs)
9.	Tiszafüred Város Önkormányzata (Tiszafüred)
10.	Tiszaigar Község Önkormányzata (Tiszaigar)
11.	Tiszaszentimre Községi Önkormányzat (Tiszaszentimre)
12.	Tiszaszőlős Községi Önkormányzat (Tiszaszőlős)
13.	Berekfürdő Község Önkormányzata (Berekfürdő)
14.	Tisza-tó Strand Nonprofit Kft. (Abádszalók)
15.	PRO Tomajmonostora Nonprofit Kft. (Tomajmonostora)
16.	Tiszaderzsi Községfejlesztő és Szolgáltató Nonprofit Kft. (Tiszaderzs)
17.	Berek-Víz Kft. (Berekfürdő)
18.	Örményes Község Önkormányzata (Örményes)
20.	Karcag Kincse Nonprofit Kft., (Karcag)

	Üzleti tagozat
1.	Krupa Technika Kft. (Fegyvernek)
2.	Fegyverneki Területfejlesztő Központ- és Mérnökiroda Kft. (Fegyvernek)
3.	Bakos László e.v. (Fegyvernek)
4.	Czinege Kálmán (Nagyiván)
5.	Bekecs Mátyás (Tiszaszentimre)
6.	NCTM Agrár Kft. (Tomajmonostora)
7.	NCM. Kft. (Tomajmonostora)
8.	Dániel Csaba (Karcag)
9.	KUPÍR Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (Abádszalók)
10.	Pócs Sándorné e.v. (Abádszalók)
11.	MELZS Kft. (Tiszaszentimre)
12.	Kiss László e.v., családi gazda (Tiszabő)
13.	Kissné Ollé Márta családi gazd. (Tiszabő)
14.	Gaszparjan Szilvia (Kenderes)
15.	TIKSZ Bt. (Kunhegyes)
16.	Populart Produkciós Kft. (Kisújszállás)
17.	Csontos György e.v. (Karcag)
18.	LAD-ÉP Kft. (Tiszaszentimre)
19.	Szatlóczki Attila e.v. (Fegyvernek)
20.	Első Magyar Kert Szövetkezet (Karcag)
21.	Faragóné Jancsó Zsuzsanna (Fegyvernek)

22.	TOMAJ-KER 2014 Kft. (Tomajmonostora)
23.	Kiss Orsolya Márta e.v., családi gazd. (Tiszabő)
24.	Kovács család Gyógyszertár Kft. (Fegyvernek)
25.	Szőlősi Sütőipari Kft. (Kunhegyes)
26.	Tóth János őstermelő (Tiszagyenda)
27.	Agrofeel Kft. (Tiszagyenda)
28.	Fehérszekér Kft. (Abádszalók)
29.	Korona-Agrár Kft. (Fegyvernek)
30.	Kupai Csaba e.v. (Fegyvernek)
31.	Urbán és Urbán Mg. Kft. (Nagyiván)
32.	Füred Invest Kft. (Tiszafüred)
33.	Dr. Gál Róza Bt. (Téglás)
34.	Bagóné Pető Katalin Éva (Mezőtúr)
35.	Bakos Rebeka e.v. (Fegyvernek)
36.	Sándor Fábián (Fegyvernek)
37.	Tigar-Mg. Kft. (Tiszafüred)
38.	Fekete Alexandra (Tiszafüred)
39.	Bari Elemér Ernőné (Kunhegyes)
40.	Barta Ákos István (Abádszalók)
41.	Kupai-Pataki Katalin (Abádszalók)
42.	Kurucz – Tanya Kft. (Nagyiván)
43.	Szatlóczki Solutions Kft. (Fegyvernek)

44.	Tóth Diána (Tiszagyenda)
45.	Tóth Jánosné (Tiszagyenda)
46.	Tiszagyendai Mg. Kft. (Tiszagyenda)
47.	Bekecs Péter (Tizsaszentimre)
48.	Lapu Sándor (Kuncsorba)
49.	Légrádi József (Tiszaörs)
50.	Szarka László (Karcag)
51.	Bekecs Sándor (Tizsaszentimre)
52.	Bene Ádám (Karcag)
53.	Kanta Csaba (Kunmadaras)
54.	Disznós Ágnes (Karcag)
55.	Szilágyi Imre (Kuncsorba)
56.	Jóvér Zoltán (Tiszafüred)
57.	Jóvér Kálmán György (Tiszafüred)
58.	dr. Tatár Gábor (Fegyvernek)
59.	Kontra József (Abádszalók)
60.	BEGA TÚR Kft. (Mezőtúr)
61.	Kovács János (Fegyvernek)
62.	Dr. Fülöp Ménes Kft. (Tiszaderzs)
63.	BAGÓ-AGRO-TÚR Kft. (Mezőtúr)
64.	Duzs Imréné (Berekfürdő)

65.	Bak Gergely (Kenderes)
66.	Bruna László (Tiszabő)
67.	Négyesi István (Tiszabő)
68.	Sánta Mihály (Fegyvernek)
69.	Oláh Bianka (Tiszagyenda)
70.	Batki István (Tiszafüred)
71.	Cserőközi Kft. (Tiszaderzs)
72.	Oczella János (Tiszafüred)
73.	Katona János (Tiszaderzs)
74.	Csótó Sándor (Örményes)
75.	Szabó Zoltánné Hillender Anikó (Fegyvernek)
76.	TETRA PEN Bt.(Karcag)
77.	Ádám Alma (Abádszalók)
78.	GREENING HUNGARY Kft. (Hajdúdorog)
79.	Szélné András Anna (Kenderes)
80.	Oláh János (Tiszagyenda)
81.	Jobbágy Krisztina (Karcag)
82.	Oláhné Csengeri Rozália (Abádszalók)
83.	Barkó Péter István (Abádszalók)
84.	Szopkó János (Karcag)
85.	Papp István (Örményes)
86.	Geszti Imre József (Kunhegyes)
87.	Biró Károly (Kenderes)

88.	Kecskeméti Zoltán (Dunaharaszti)
89.	Temetkezés Kovács Bt. (Kunhegyes)
90.	Mága Csabáné (Fegyvernek)
91.	Pap Zoltán (Abádszalók)
92.	Darvai István András (Tiszafüred)
93.	Banatikum Kft. (Berekfüdő)
94.	Fekete Zsigmond (Tiszabura)
95.	Szilágyiné Gődér Julianna (Kuncsorba)
99.	Kovács Imre (Karcag)
100.	Niszper Dávid (Fegyvernek)
101.	Pusztai Fürdő Hotel Berekfüdő Kft. (Berekfüdő)
102.	Tiszaszőlős Fer Bt. (Tiszaszőlős)
103.	Boros Zsolt Zsigmond (Tiszaroff)
104.	Kovács Péter (Heves)
105.	Barta Sándor (Kunhegyes)
106.	Nagykunsági Településfejlesztési Kft. (Kunhegyes)
107.	Kunsági Mély és Magasépítő Kft. (Kunhegyes)
108.	Tiszántúli Mély és Magasépítő Kft. (Tomajmonostora)
109.	Tomaji Fazekasok Kft. (Tomajmonostora)
110.	Szabó Béla (Nagyiván)
111.	Czinege Kálmán László (Nagyiván)
112.	PETERPLAN Kft. (Tiszafüred)

	Civil tagozat
1.	Nagyiváni Kultúráért Alapítvány (Nagyiván)
2.	Fegyvernek Városi Sportegyesület (Fegyvernek)
3.	Herman Ottó Vadásztársaság (Fegyvernek)
4.	Tiszamenti Vadásztársaság (Surjány)
5.	Riverside Invest Kft. (Fegyvernek)
6.	Bereki Kertbarátok Köre Egyesület (Berekfürdő)
7.	Karcagi Nagykun Gazdakör (Karcag)
8.	Megbékélés Háza Református Konferencia és Képzési Központ (Berekfürdő)
9.	Berekfürdői Turisztikai Nonprofit Kft. (Berekfürdő)
10.	Tomajmonostorai Polgárőr Egyesület (Tomajmonostora)
11.	Paphalmi Diána Vadásztársaság (Abádszalók)
12.	Tiszamenti Földtulajdonosi Vadásztársaság (Nagyiván)
13.	Megújuló Zöld Föld Regionális Energiahatékonysági és Környezetvédelmi Alapítvány (Tiszapüspöki)
14.	Abádszalók Kulturájáért és Sportjáért Alapítvány (Abádszalók)
15.	Tomajmonostorai Református Misszió Egyházközség (Tomajmonostora)
16.	Tiszafüredi Sporthorgász Egyesület (Tiszafüred)
17.	Karcagi Nagykun Vadásztársaság (Karcag)

3. számú melléklet: SWOT

Erősségek	Gyengeségek
<p>E1, Aktívan működő civil szervezetek</p> <p>E2, Agrárium</p> <p>E3, Országos szintű turisztikai vonzerők</p> <p>E4, Jelentős természeti erőforrások</p> <p>E5, Önkormányzat, mint helyi foglalkoztató megjelenése</p> <p>E6, Önkormányzatok jelentős szerepe a helyi termék előállításban/feldolgozásban</p> <p>E7, Hagyományok, kulturális értékek</p> <p>E8, Aktív együttműködés a civil és önkormányzati szférák között</p> <p>E9, Igény mutatkozik a helyi értékek, termékek bemutatására irányuló rendezvényekre</p> <p>E10, Erős vadgazdálkodás és vadászturizmus</p> <p>E11, Helyi és országos jelentőségű rendezvények</p> <p>E12, Agrártradíciók, magas az agrárvégzettségűek száma</p> <p>E13, Fogadókészség a helyi termékek előállítására és feldolgozására</p> <p>E14, A már kiépült lovastúra és horgász infrastruktúra</p>	<p>GY1, magas munkanélküliségi ráta</p> <p>GY2, szakképzett munkaerő hiánya</p> <p>GY3, vállalkozók által előállított helyi termékek hiánya</p> <p>GY4, Turisztikai szolgáltatások hiányosságai</p> <p>GY5, Alacsony szintű közösségi összefogás a lakosság körében</p> <p>GY6, Közösségformáló programok hiánya</p> <p>GY7, Civil szervezetek, önkormányzatok és vállalkozások forráshiánya</p> <p>GY8, Önkormányzatok foglalkoztatása (közmunka) ideiglenes jellegű, hosszútávon nem megoldás</p> <p>GY9, Magas az elvándorlási egyenleg</p> <p>GY10, Termelői tevékenységet folytatók együttműködésének alacsony aránya, amely bizalmatlanságból adódik</p> <p>GY11, Megjelenő helyi termékek piacra jutása ...nehézkés</p> <p>GY12, Elöregedés/fiatalok elvándorlása</p> <p>GY13, A természeti környezet turisztikai szempontból nincs kihasználva megfelelően</p> <p>GY14, Rossz minőségű úthálózat</p> <p>GY15, A térség erős agrárpotenciálja mellett alacsony a feldolgozás</p> <p>GY16, A rendezvények között nincs együttműködés</p> <p>GY17, Turisztikai szálláshelyek által nyújtott szolgáltatások elavultak, nem felelnek meg a mai kor igényeinek</p>
Lehetőségek	Veszélyek

<p>L1, A helyi társadalmi összefogás és identitás megerősítésére fordított uniós és állami erőforrások növekedése (civil szervezetek közreműködésével)</p> <p>L2, Jó minőségű helyi termékek iránti kereslet növekedése</p> <p>L3, Meglévő turisztikai attrakciók fejlesztése/új szolgáltatások megjelenése</p> <p>L4, Önkormányzatok önfenntartásra való törekvése</p> <p>L5, Együttműködések sikerének felismerése</p> <p>L6, A közmunka felhasználásának lehetősége a megtermelt termékek feldolgozása során</p> <p>L7, Kedvező jogszabályi háttér a helyi termékek előállítására</p> <p>L8, Egységes a térséget népszerűsítő marketing fontosságának felismerése állami szinten</p> <p>L9, Térség és a települések elérhetőségének javítása</p> <p>L10, Nemzetközi és honi tapasztalatok megismerése a helyi termék értékesítési lánc kialakításáról</p> <p>L11, A vendégek magasabb elvárásai a turisztikai vonzerő fejlesztését illetően</p> <p>L12, Igény képzett falusi vendéglátókra</p> <p>L13, Erősödő érdeklődés a térségi hagyományok iránt</p> <p>L14, Határtontúli egyesületek, partnerek egyre nagyobb érdeklődése az együttműködések erősítése iránt</p> <p>L15, Jelentős fejlesztés a Tisza-tónál</p>	<p>V1, Munkanélküliségi mutatók romlása</p> <p>V2, Hátrányos helyzetű rétegek leszakadása</p> <p>V3, Elöregedés/fiatalok elvándorlása fokozódik</p> <p>V4, Szellemi tőke csökkenése</p> <p>V5, Globális válságjelenségek</p> <p>V6, A támogatások felhasználása érdemi eredmények nélkül</p> <p>V7, Helyi termékek iránti kereslet csökkenése</p> <p>V8, Utak fejlesztésének elhúzódása, bekötőutak romlása</p> <p>V9, Tőkebefektetők elkerülik a térséget a jövőben is</p> <p>V10, Csökken a vállalkozói kedv a gazdasági folyamatok hatására</p> <p>V11, Agrárágazat jövedelmezőségének romlása, csökkenő foglalkoztatottság</p> <p>V12, Fiatalok elvándorlása, elnéptelenedés</p>
---	--

